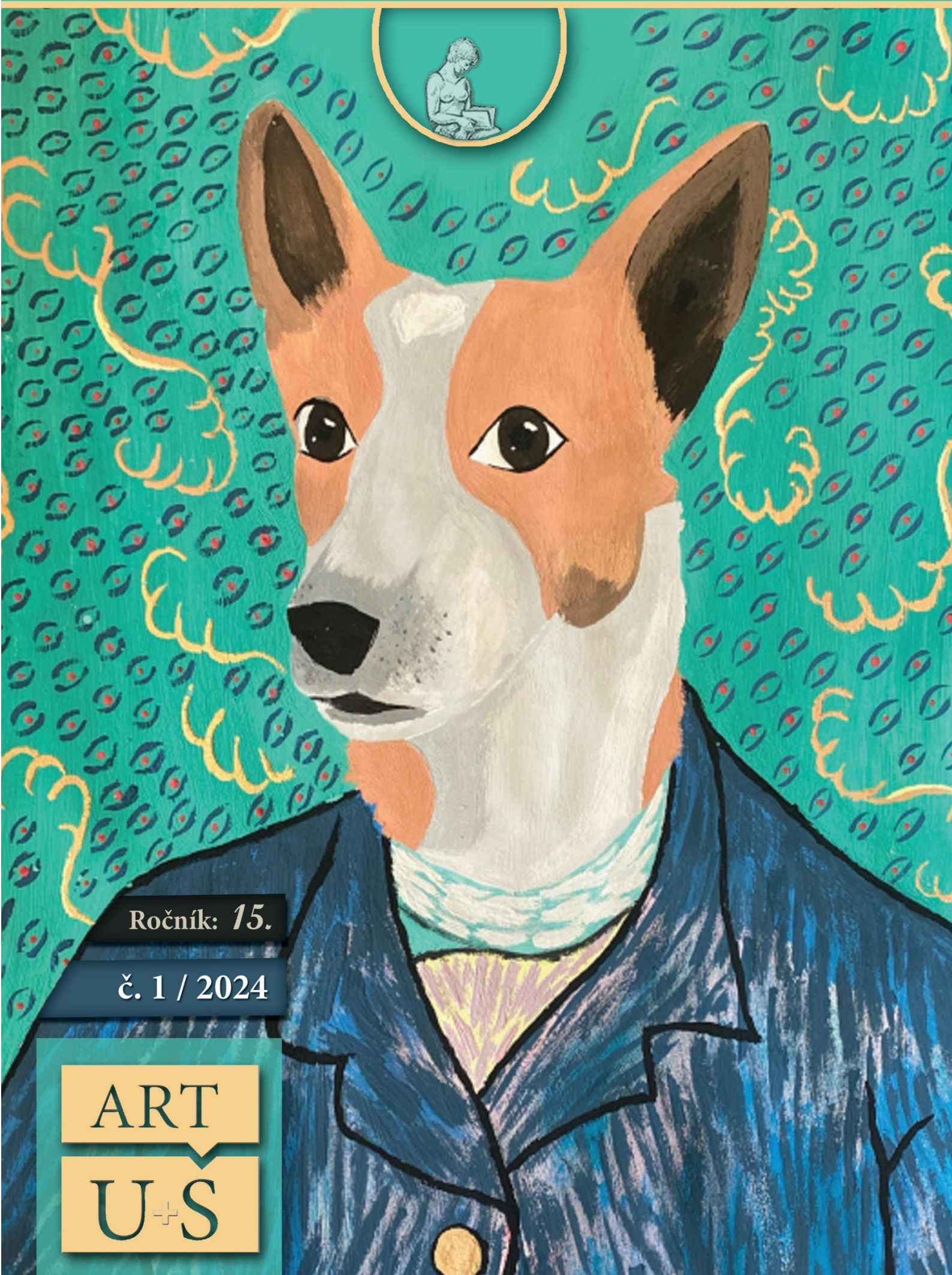




Ročník: 15.

č. 1 / 2024

ART

U+S

OBSAH

ARTUŠOVNÍK.....3 – 4

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM.....5 – 11

- (BEZ)významnosť školských psychologov.....6
- Desať práv pisateľa.....9

ARTUŠOVINY.....12 – 30

- Vedecký seminár o porozumení textu.....13
- Už piate DOKOPY.....14
- Fotoreport z Dňa Pedagogickej fakulty (v novom formáte).....15
- Nadané deti prednášali na akademickej pôde Pedagogickej fakulty PU v Prešove.....17
- Pociť tepla domova počas Jesenného dňa materských škôl.....21
- Interná imatrikulácia študentiek alebo výberové konanie na pozíciu učiteľky materskej školy.....24
- Beseda s odborníkmi penitenciárnej starostlivosti.....27
- Skočte na návštevu sociálneho divadla HOPI HOPE.....28

NA KUS REČI S.....31 – 34

- „Vo vzdelávaní a formovaní žiakov je vždy najdôležitejší učiteľ“. Rozhovor s jubilujúcou profesorkou Ľudmilou Liptákovou.....32

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI.....35 – 40

- Parlament detí a mládeže.....36
- „Muzikantský život“ je pre mňa taký malý sen.....38
- Čo tak podcast na PF?.....40

POĎ VON.....41 – 45

- BIP vo Valmiere.....42
- Posledná zastávka.....43

COME HERE.....46 – 47

KLUB ABSOLVENTOV.....48 – 49

- Zlatá promócia absolventov PF (po 50-tich rokoch).....49

POLITICO STUDENTUS.....50 – 55

KNIHY V RUKÁCH BUDÚCEHO

UČITEĽA.....56 – 60

- Ako prečítať 52 kníh za rok.....57
- Nesmrteľný Svrček a mravce.....59

ART U ŠTUDENTOV.....61 – 66

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?.....67 – 70

REDAKČNÁ RADA

ŠÉFREDAKTOR: Mgr. Dávid Dziak, PhD.

REDAKČNÁ RADA:

Mgr. Tatiana Bilančíková, PhD.
PhDr. Alexandra Brestovičová, PhD.
Mgr. Hedviga Hafíčová, PhD.
Mgr. Jana Kožárová, PhD.
Mgr. Jakub Lipták, PhD.
PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
PaedDr. Monika Miňová, PhD.
Mgr. Patrícia Mirdalíková, PhD.
PaedDr. Erika Novotná, PhD.
PaedDr. Lucia Šepeláková, PhD.
Bc. Denisa Míková

OBÁLKA A SADZBA:

Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.

AUTOR PRÁCE NA OBÁLKE:

Viktória Drozdová

JAZYKOVÁ KOREKCIA:

Mgr. Dávid Dziak, PhD.

ARTUŠ

Časopis akademickej obce PF PU v Prešove

č. 1 / 2024

Adresa: Ul. 17. novembra 15,
080 01 Prešov

Výtvarný návrh loga ARTUŠ:

Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.

Vydavateľstvo: PU v Prešove,
Pedagogická fakulta

Periodicita: 2x ročne (online)

ISSN 1339-5424

ARTUŠOVNÍK:

Kultúrnosť verzus vulgárnosť

Naša pani prezidentka, Zuzana Čaputová, v novoročnom príhovore poukázala na vytrácanie kultúrnosti, čím reagovala na vulgárne správanie mnohých občanov. Učitelia a študenti by mali byť vzorom kultúrnosti, verím, že *Artuš* a príspevky v ňom sú toho dôkazom. Do vašej pozornosti dávam prvé dve výborné eseje od našich študentiek. V prvej úvahe sa spolu s autorkou zamyslite nad významom školských psychologov, pričom tento text v nadväznosti na posledné tragické udalosti na školách a univerzitách nabral ešte viac na aktuálnosti... Na odľahčenie, ale stále aj na inšpiratívne zamyslenie, prečítajte si vydarenú a vtipnú úvahu autorky nad právami pisateľa. Posledné právo pisateľa stojí za...

O kultúrnosti našej fakulty svedčia mnohé akcie, o ktorých sa píše v druhej sekcii s názvom *Artušoviny*, napríklad o vedeckom seminári, doktorandskej konferencii, Dni Pedagogickej fakulty, Jesennom dni materských škôl atď. *Na kus reči* s... sme pozvali profesorku Ľudmilu

Liptákovú, ktorá minulý rok oslávila krásne jubileum. V časti *Inšpiruj sa našimi študentmi* bližšie spoznáte aktivity našich šikovných študentiek. *Pod' von*, teda ísť na Erasmus, vás budú vyzývať autori dvoch správ z Erasmus pobytov v lotyšskej Valmiere a v Brne. V sekcii s novým pomenovaním *Come Here* vám Erasmus študentka zo Španielska zreflektuje, ako sa jej páčilo v Prešove. V *Klube absolventov* sa dočítate o tzv. zlatej promócii našich absolventov po 50-tich rokoch. *Politico Studentus* predstavuje činnosti akademických senátov a Vedeckej skupiny študentov. Novovzniknutá časť nazvaná *Knihy v rukách budúceho učiteľa* poteší každého, kto obľubuje beletriu. Veľmi pestrá je opäť umelecká časť *ART U Študentov*, nájdete v nej tvorivé kresby, akronymy či karikatúrne portréty svetových spisovateľov pre deti a mládež a autoportrét jednej našej študentky. Posledná sekcia *A toto si už prečítal?* informuje o šiestich nových publikáciách našej fakulty.

A napokon kultúrnosť dotvárajú úžasné práce našich študentov, ktoré spestrujú obálky jednotlivých sekcií. Ktorá

práca sa vám najviac páči? Dajte nám o tom vedieť, prípadne sa zapojte do tvorby ďalšieho čísla. Druhé číslo v roku 2024 bude mapovať letný semester ak. r. 2023/2024, preto ak chcete prispieť do daného čísla, tak svoj príspevok pošlite v šablóne na e-mail: david.dziak@unipo.sk do 30. júna 2024.

Dávid Dziak, šéfredaktor

NIEČO,

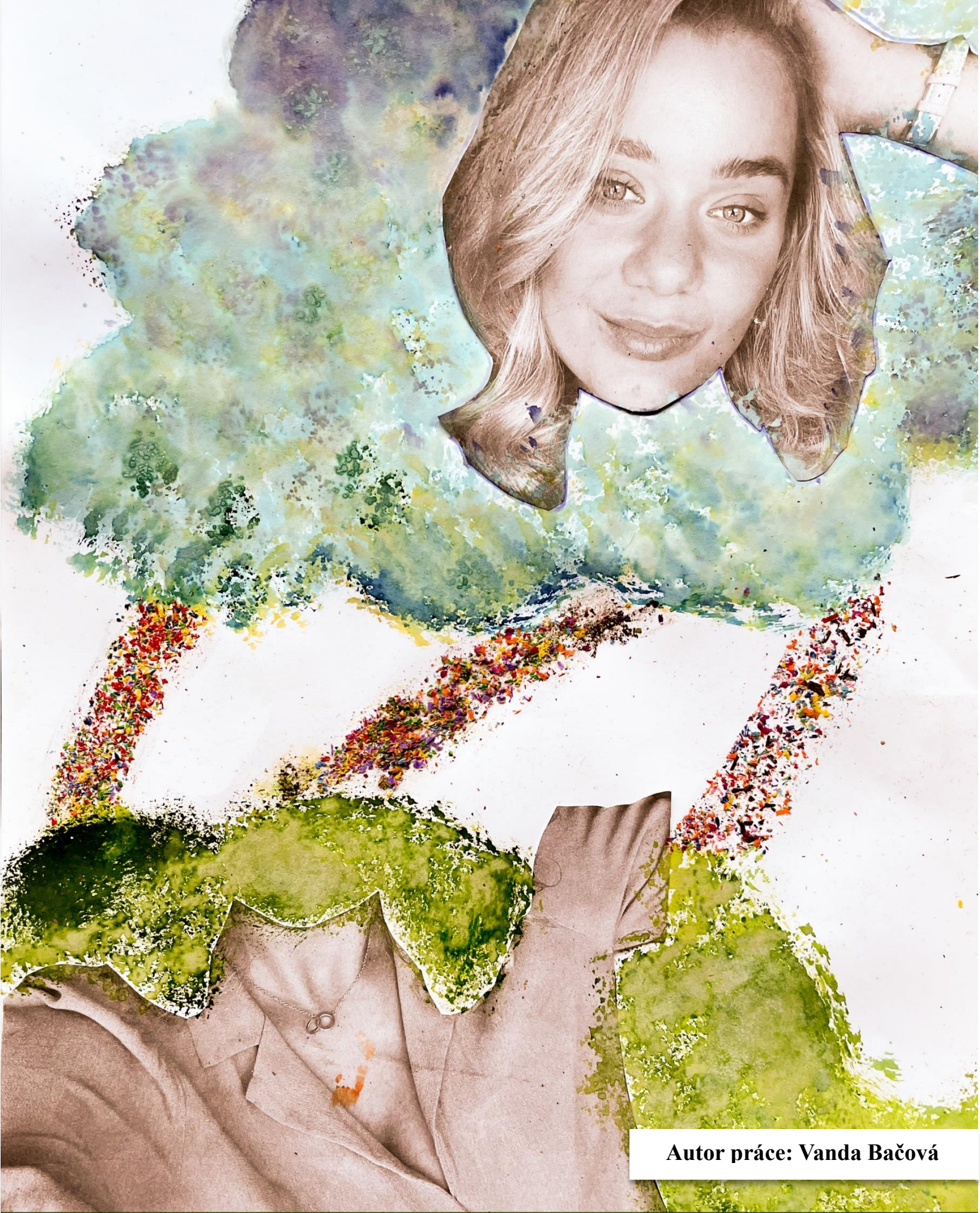
ČO BY VÁS MOHLO ZAUJÍMAŤ...

Príspevky prechádzajú redakčnou a jazykovou úpravou. Za obsah príspevkov zodpovedajú ich autori.

Prispievatelia môžu posilať svoje príspevky v šablóne na e-mailovú adresu:

david.dziak@unipo.sk.

Redakčná rada prijme Vaše správy z fakultných i mimofakultných akcií, postrehy z praxe, Erasmus+, úvahy, rozhovory, ankety, recenzie, tipy (napr. na čítanie), vlastnú tvorbu atď.



Autor práce: Vanda Bačová

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM



Foto: Antónia Uličná

(BEZ)významnosť školských psychologov

Milí čitatelia!

Kto z vás už niekedy naplno pocítil trpkú chuť beznádeje? Kto si čo i len na malú chvíľu myslel, že sa nemá komu otvoriť? Kedy ste naposledy prehrávali boj sami so sebou? Nežiadam od vás dvihnuté

ruky ani súhlasné pritakávanie. Chcem len jedno úprimné zamyslenie. Uvedomenie si, že v tom nie ste sami. Každý si zaslúži vo svojom okolí človeka, ktorý vypočuje, poradí, pohladí. Každý jeden z nás je dôležitým článkom. Článkom rodiny,

kolektívu priateľov, kolegov, spoločnosti ako takej. To sme my. Dospelí ľudia, ktorí majú svoje životy vo vlastných rukách. Učíme sa s nimi pracovať, uchopiť ich a každodenne čeliť rôznym prekážkam. Stále je to však jedno veľké neprebádané územie. Možno niekoho zarmútím, no určite nikoho neprekvapím, ak vám poviem, že je tu ešte niekto. Niekto, kto všetky problémy ešte len objavuje. Niekto, kto má v banke mysle tisíce otázok a milióny nenájdenných odpovedí. Ak tušíte, tušíte správne. Sú to práve deti. Tie, ktorým sme rozdali karty, no neprezradili pravidlá.

Pre niekoho je to už dávno zabudnutá minulosť, pre iných živá spomienka, ktorá sa pocitovo odohrávala len včera. Školské lavice sme už pred časom opustili. Avšak my, učitelia, ktorí sme sa rozhodli v tomto smere pokračovať, sme so školským prostredím i samotnými deťmi v denno-dennom kontakte. Zmenili sme však pozíciu, sociálny status a v neposlednom rade pohľad na svet. Problémy tu stále boli a budú aj naďalej. Nebudem oplývať falošným pozitivizmom a poviem vám, môže byť aj horšie. Nevieme to zastaviť, nevieme zmeniť svet, no vieme vypočúť a poradiť. Neverili by ste, aké zmeny to prinesie.

Preto sa častokrát aj my obraciame na našich kolegov. Teraz nemyslím učiteľov matematiky, biológie ani hudobnej výchovy. Reč je práve o školských psychológoch. Psychológiu, psychiku, ľudskú myseľ a konanie by sme pokojne mohli zaradiť do rebríčka top troch nepreskúmaných miest, pričom o prvenstvo by súperili napríklad s Tichým oceánom alebo Bermudským trojuholníkom. Hotová záhada.

Včera. Naozaj. Veľmi čerstvá spomienka. Sedela som s mojou najbližšou osobou, mojou mamkou na káve

a debatovali sme o bežných radoostiach a starostiach. Medzi rečou som načrtla tému dnešného prejavu. Na moje prekvapenie z druhej strany vyhrklo: „Školský psychológ? Zbytočná pracovná pozícia.“ Táto mnou neočakávaná reakcia ma len utvrdila v tom, že je naozaj nutné o tom rozprávať a dať do pozornosti pádne argumenty, pretože viem, že ani zďaleka nie je jediná.

Skúsme si postupne priblížiť pár konkrétnych tvrdení, prečo si mnohí aj v dnešnej dobe zastávajú tieto názory. Možno sa v tom práve vy nájdete, pouvažujete nad tým alebo budete naďalej stáť za svojim presvedčením. Nič z toho vám, samozrejme, neberiem, ani nevnučujem.

Názor číslo jeden: „školský psychológ je rozmarom dnešnej doby“. Skutočne? Rozmarom alebo nutnosťou? Často sa stretávam s tvrdením, že študenti psychológa nepotrebujú. Nemajú skutočné problémy, sú len rozmaznaní a precitlivení. Pozrime sa okolo seba. Ľudstvo si už prešlo všeličím. Dobou kamennou, dobou ľadovou, aktuálne sa nachádzame v dobe šialenej. Časy sa menia a tomu zodpovedajú aj rozdielne problémy a potreby detí, žiakov. Za posledné roky narástol počet mladistvých s novozistenou psychickou poruchou až o 71,2 percenta. Poruchy správania a emočné poruchy so zvyčajným začiatkom v detstve a počas dospievania boli diagnostikované v 20,5 percenta prípadov. Detská psychika reaguje na traumy a problémy inak ako tá dospelá. Preto je potrebné im venovať špeciálnu pozornosť a nezamieňať si prvé príznaky vážnych problémov s tínedžerským správaním so slovami: „je to len fáza, to prejde“. Prejde, no môže byť už neskoro.

Názor číslo dva: „školský psychológ vlastne nič nerobí, len sa rozpráva“. Je to

tak. LEN sa rozpráva. A ja sa pýtam. Čo je viac? Ľudia sa zabudli rozprávať, zabudli počúvať, venovať sa jeden druhému a žiť v realite. Ľudské tváre nahradili svietiace kvádriky a fyzický kontakt písmená z nich vyskakujúce. Rozhovor so psychológom v sebe ukrýva omnoho viac. Slúži ako hlavný diagnostický prostriedok, spôsob, vďaka ktorému každou úprimnou konverzáciou postupne otvorí ďalší a ďalší zámok k detskej zraniteľnosti. Ak sa to dieťaťu alebo dokonca vám samotným zdá ako príjemný a ľahký rozhovor, o to lepšie. V tom prípade, daný odborník vykonáva svoju prácu správne.

Tvrdení v treťom bode zhrniem hneď niekoľko: „vyhľadanie psychológa znamená, že som zlyhal, budem na posmech“. Práve túto charakterovú črtu majú deti častokrát od nás, dospelých. Ak požiadam o pomoc, nie som dostatočne silný. Kto a kedy vytvoril túto falošnú mienku o sile osobnosti? V dnešnej spoločnosti môžeme za skutočnú odvahu považovať práve to, ak sa človek pozrie problému priamo do očí, pretože nič nie je náročnejšie ako snaha spoznať a vyriešiť vlastný problém. To si však vyžaduje istý čas, s čím sa spája posledný úsudok, ktorý načrtnem: „psychológ vyrieši akýkoľvek problém, a to hneď“. Sama som z toho sklamaná, no aj napriek tomu, ako kvetnato sa dnes pokúšam opísať prácu a dôležitosť psychológov, stále to nie sú nadpozemské bytosti a ani jeden z nich nie je Čarodejníkom zo Zeme Oz. Tento zdĺhavý proces vyžaduje budovanie dôverného vzťahu, založený na snahe pracovať na sebe samom. A k tomuto potrebujeme deti viesť už od malička. K tomu, aké potrebné je vytvárať dôverné putá, komunikovať a rozprávať o svojich pocitoch.

Všetky tvrdenia, názory, argumenty aj protiargumenty, ktoré tu dnes odzneli, sa

týkajú psychológov ako takých. Prečo mám však snahu vyzdvihnúť práve školských psychológov? Môžete predsa svoje deti vziať na sedenia mimo školy a nemusí o tom vedieť každý. Dovoľte, aby som v závere zhrnula podstatu mojich myšlienkových pochodov, prepletených faktami, ktoré som za roky praxe mala možnosť zachytiť. Školský psychológ je útočiskom, ku ktorému sa žiak uchýli vtedy, keď to bezodkladne potrebuje. Problémy sa nevytvárajú v momente, ak vie, že pôjde na sedenie. Sú veľmi premenlivé a rôznorodé. Vyskytnú sa znenazdajky a dieťa s nimi musí pracovať na mieste. Nie je teda lepšie a ľahšie, ak na to nie je samé? Preto vás vyzývam a prosím, buďte vnímaví, pozorní a ohľaduplní k svojim deťom. Ak je to v našich silách, zabráňme tomu, aby deti cítili tie negatívne emócie, s ktorými sme častokrát museli sami zápasiť. Buďte tu pre ne vždy, keď to potrebujú. Viem, prídu chvíle, dni, kedy aj vás všetka sila opustí a vtedy vedzte, že nebudú stratené. Lebo práve v škole, ktorú navštevujú každý deň, bude niekto, kto bude pripravený a ochotný vás plnohodnotne zastúpiť.

Alexandra Pivovarníková

Esej vznikla pod vedením Mgr. Patrície Dziakovej (rod. Karnišovej) v rámci predmetu *praktická rétorika*, za čo jej je *Artuš* veľmi vďačný.



Autoportrét

Desať práv pisateľa

(Inšpirujúc sa Danielom Pennacom)

1. Právo písať zo srdca:

Koľko z nás sa dokáže úplne odviazať a písať zo svojho srdca? Ponor sa, drahý čitateľ, či vlastne pisateľ, do svojho srdca. Vytvor si príjemné podmienky vo svojej obľúbenej miestnosti. Pred seba si polož svoje obľúbené pero a čistý papier. Pero zober do ruky sebaisto a odviaž sa. Píš

všetko, čo ti vstúpe na um. Nemysli na nikoho a na nič a zároveň precíť každé slovo, ktoré chce dýchať tvojou rukou a chce byť ukázané svetu.

2. Právo vymyslieť si vlastný slovník:

Neboj sa vymýšľať si. Len to skús. Spoj napríklad dve slová dokopy. Ja som

napríklad vymyslela slovo “okolostojič” (Singulár jednotného čísla 1. osoby), pozri, dá sa z toho jednoducho vytvoriť aj plurál: “okolostojičov” (Plurál ...zvyšok si zarad’ radšej sám...). Posledný mesiac ho neviem dostať z hlavy. Myslím si, že je perfektné, pretože sa dá využiť pri viacerých situáciách. Vieš, drahý čitateľ, kto je to okolostojič?

Nuž, jednoducho, to je presne ten, ktorý len stojí okolo a tupo kuká do prázdnoty. No a ak sú viacerí, sú to okolostojiči.

Ale môže to byť aj nadávka. Napríklad: „Zober si tých svojich okolostojičov a choďte mi aspoň kúpiť fľašu rumu!”

Alebo metafora: „Keď veľký mesiac vstane na oblohu, aj obyčajný okolostojič vyjde na povalu.”

Historizmus? „Sťa veľkých okolostojičov posiatych pred môj dom, ťa korunujem v mene nášho ľudu!”

Frazeologizmus: Okolostojič anjel (ten, kto stojí okolo a milo sa usmieva).

3. Právo punku:

Určite si si už všimol, že písania sa nebojím. Príde mi krásne konečne vypustiť všetky moje úžasné vtipy do éteru a so slasťou padajúcou na moje oči ich čítať dookola
a dookola
a dookola...

Život je už tak sám o sebe ťažký, tak si ho aspoň spríjemnime vtipom.

4. Právo nikdy svoje dielo neukázať svetu:

Toto právo je veľmi osobné a nemožno ho žiadnemu pisateľovi nikdy vziať. Chudák starý dobrý Kafka. Možno sa predsa len v tom hrobe otočil, keď zistil, ako prišiel k sláve. Niekedy sa zamyslím a premýšľam, ako toto právo môže mať tak dvojité meter. Ak to nikdy neukážem svetu,

zostanem si navždy vo svojej komfortnej zóne. Ale nie je život o tom, prekonávať svoje komfortné zóny? Nenaučíme sa len takto chápať situácie z iných uhlov pohľadu? Nech už je to, ako chce, Kafkovi to jeho verný priateľ urobiť nemal. Je, bolo a vždy bude to len naše rozhodnutie.

5. Právo písať s použitím vulgarizmov:

Prečo nie? Ak ich vieme dopasovať do textu tak, aby len tupo nevytŕčali a neokoreňovali nudný dej, tak prečo nie?

6. Právo dovoliť uznať si pochvalu:

Možno si, drahý čitateľ, myslíš, že som aktívnym pisateľom už dlhé roky a že veľa voľného času trávim čítaním kníh a písaním. Prepáč, no musím ťa vyviešť z omylu. Príde mi to krajšie, odovzdať ti informáciu, že to nie je pravda, než ťa v tom nechať žiť. Nenapísala som ani čiarku už asi štyri roky. Nepísala som, pretože som nemala pre koho. Len nedávno som si spomenula na to, aké je krásne písať si len sám pre seba... Je to možno tretí mesiac... Dovoľ si uznať, že na to máš.

Človek totiž ani nevie, koľko v sebe skrýva odvahy.

Gýč.

Pokračujeme.

7. Právo odhaliť svoju osobu:

Možno len hľadáš v zlých kruhoch. Pozri, každý text si svojho čitateľa nájde. Neboj sa vystúpiť z radu a upozorniť na seba. Ak veríš svojim textom, nemáš sa čoho báť. (Možnosť: čítaj aj odzadu.)

8. Právo dovoliť inému čitateľovi nazrieť na tvoj text:

Ak ťa skutočne zaujíma, či sú tvoje texty kvalitné, dovoľ svojej hanbe ukázať ich niekomu. No nie len tak niekomu. Ukáž

ich ľuďom, ktorí píšu, ľuďom, ktorí texty vedia oceniť, ľuďom, ktorí sa do toho rozumejú. Nech ťa nikdy nenapadne ukázať svoje texty ľuďom, ktorí nepíšu. Nikdy nepochopia, s akou vášňou a odvahou si tento krok urobil.

9. Právo dať si akademických 5 minút trvajúcich aj 4 roky:

Nevadí, že práve nepíšeš, no ver mi, ak si raz písal, písať budeš už navždy. Tvoja duša to potrebuje. Dovoľ jej to.

10. Právo prestať, kedy sa ti zachce:

A posledným bodom sa blížíme do veľkého finále. Toto je ten najpodstatnejší bod každého pisateľa. Pretože

Viktória Šmidová

Esej vznikla pod vedením doc. PaedDr. Martina Klimoviča, PhD., v rámci predmetu *tvorivé písanie*, za čo mu je Artuš veľmi vďačný.



Autor práce: Nikola Sovičová

ARTUŠOVINY



Foto: Peter Holdok

Vedecký seminár o porozumení textu

V dňoch 26. – 27. septembra 2023 sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove konal vedecký seminár s názvom *Výskumné a edukačné aspekty porozumenia textu*, ktorý bol organizovaný v rámci riešenia grantového projektu VEGA č. 1/0061/21 – *Procedurálne jazykové znalosti dieťaťa o porozumení textu*. Zámerom tohto projektu je prispieť empirickým výskumom k poznaniu procesov porozumenia textu u žiakov 3. ročníka základnej školy a na základe výskumných zistení implikovať efektívne edukačné postupy. Podujatia sa zúčastnilo 32 účastníkov, ktorí zastupovali 13 inštitúcií zo Slovenska, Českej republiky, Poľska a Veľkej Británie. Cieľom stretnutia bola diskusia o rôznych aspektoch a aktuálnych výskumoch porozumenia vecného, ale i umeleckého textu.

Jednotlivé prístupy k problematike organizátori tematicky rozdelili do ôsmich blokov. Jednotlivým príspevkom predchádzali hlavné referáty. Ako prvá

vystúpila prof. Kate Cain, Dphil, z Lancaster University v Spojenom kráľovstve, s príspevkom *Developing good reading comprehension: the critical role of inference making*, ktorej vedecká práca je významnou výskumnou inšpiráciou riešeného grantového projektu. Ďalšie dva hlavné referáty predniesli prof. PhDr. Oľga Zápotočná, CSc., ktorá sa venovala *Porozumeniu v čítaní v kontexte zážitkovej a vecnej recepcie textu*, a prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., s príspevkom *Sú ozaj ako dve hrozná? : komparatívna prípadová štúdia porozumenia (a následnej produkcie) lexiky v ranom veku na báze Testu komunikačného správania*.

Počet účastníkov, rôznorodosť príspevkov, ako aj bohaté zastúpenie inštitúcií svedčia o záujme diskutovať o rôznych aspektoch porozumenia textu.

Mgr. Patrícia Dziaková

Už piate DOKOPY

Ako už býva zvykom, v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku sa 10. 11. 2023 konalo DOKOPY 2023, t. j. Doktorandská konferencia Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Cieľom podujatia je poskytnúť kvalifikovanú spätnú väzbu doktorandom v rôznych etapách rozpracovanosti dizertačnej práce a umožniť diskusiu o filozoficko-výchovných, konceptuálnych, metodologických a aplikačných aspektoch v riešených témach dizertačných prác. Zborník rozšírených abstraktov z podujatia je dostupný online cez UK PU: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Klimovic8>

Foto: Mgr. Barbora Balogová



Fotoreport z Dňa Pedagogickej fakulty (v novom formáte)





Foto: Patrik Eliáš

Nadané deti prednášali na akademickej pôde Pedagogickej fakulty PU v Prešove



Dňa 8. novembra 2023 sa na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila zaujímavá nesúťažná prehliadka ročníkových prác intelektovo nadaných žiakov prešovských základných škôl, ktorú Katedra špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove zorganizovala v spolupráci s Centrom poradenstva a prevencie v Sabinove v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku v roku 2023.

Nadaní žiaci podávajú v porovnaní s vrstovníkmi mimoriadne výkony. Typickými sú pre nich včasné intelektové záujmy, široká slovná zásoba, zmysel pre humor, vynikajúca pamäť a pozornosť, bohatá fantázia, rýchle tempo učenia, kreatívne myslenie, schopnosť kritického a sebakritického myslenia, intelektová hravosť, vynikajúce analyticko-syntetické a logicko-algoritmické myslenie, neúnavnosť pri vyhľadávaní informácií, ale aj perfekcionizmus a emocionálna citlivosť. Nadaní sú veľmi zvedaví a s odpoveďou sa málokedy uspokojia. Množstvo odpovedí na zvedavé otázky si vyhľadáávajú, rýchlo argumentujú. Medzi nadanými žiakmi nájdeme aj žiakov s dvojitou výnimočnosťou (nadanie + hendikep). Nadaní patria do skupiny žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, na ktoré netreba zabúdať. Preto aj táto nesúťažná prehliadka prezentácií

ročníkových prác intelektovo nadaných žiakov bola adresovaná študentom Pedagogickej fakulty s cieľom predstavenia netradičných záujmov a ročníkových prác, ktoré sú súčasťou edukácie nadaných žiakov v prešovských základných školách.

Podujatie sa začalo predstavením špecifik vzdelávania a podpory nadaných žiakov v základných školách. Úlohy sa zhostili riaditelia základných škôl v Prešove, ktoré sa vzdelávaniu nadaných venujú dlhodobo. Po úvodných slovách riaditeľov nastala príležitosť pre prezentujúcich nadaných žiakov, ktorých vedomosti, spontánne reakcie a v neposlednom rade humor sprevádzal všetkých zúčastnených počas celej prehliadky. „Zvieracie“ témy priniesli pohľad do sveta obľúbeného psíka, najznámejšieho zástupcu spomedzi druhov škrečkov – škrečka zlatého sýrskeho a veľryby zabijaka – kosatky dravej. Prírodovedná oblasť bola zastúpená pohľadom do sveta minerálov a pestovateľskej tradície liečivých bylín. Nechýbala zaujímavá prezentácia o dejinách starovekých pyramíd. Nekonečné množstvo nádeje sme spoznali vďaka prednáške o vesmíre a rizikách vesmírneho odpadu a životnom príbehu astronauta Neila Armstronga. Do sveta chemických prvkov zasa uviedla zúčastnených zaujímavá prezentácia o zázračnej Mendelejovej tabuľke. Oblasť

umenia reprezentovali rôzne výtvarné techniky a zázračné „pohyblivé obrázky“ – film. Jedinečným bolo tiež predstavenie komiksu o tom, ako sa stať najlepším futbalistom na svete s príznačným podnázvom: Chod' za svojim snom.

Netradičné prezentácie nadaných žiakov boli vyjadrením ich špecifického záujmu o vybranú problematiku v dominantnej záujmovej oblasti, pričom do zvolenej témy prenikli s neobyčajnou hĺbkou. Zaujala istota pri prezentovaní, argumentačne podložené informácie, pripravenosť zodpovedať všetky otázky

a k tomu všetkému aj neodmysliteľný humor. Zúčastnených divákov iste prekvapila otvorenosť nadaných žiakov či v neposlednom rade zanietenosť pre každú z prezentujúcich tém. Prednášky „malých vysokoškolákov“ boli na vysokej úrovni. Nadchnúť sa pre niečo má skutočne význam. Vysokoškolákom to dokázali malí – veľkí nadaní, čoho dôkazom bolo konštatovanie jedného z účastníkov: „Pri prezentácii je dôležité to, aby vám diváci rozumeli. A nám sa to podarilo.“



Vedeli ste, že?

- Prvá nesúťažná prehliadka prezentácií ročníkových prác intelektovo nadaných žiakov z celého Slovenska sa uskutočnila 11. júna 2010 na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

- 1. ročník Logickej olympiády intelektovo nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií do 15 rokov sa uskutočnil 22. mája 2013 na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (v školskom roku 2023/2024 sa uskutoční už 12. ročník súťaže).

- Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove organizuje každoročne pre učiteľov, psychológov, špeciálnych pedagógov a študentov fakulty odborný seminár Rozumieme nadaným, ktorý je venovaný problematike edukácie intelektovo nadaných žiakov.

- Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove myslí aj na predškolákov a rozvoj logického myslenia detí z materských škôl – každoročne organizuje najväčšiu súťaž pre predškolákov na Slovensku pod názvom Logická olympiáda pre najmenších (motto podujatia: „Súťažíme, ale neprehrávame“).

PaedDr. Ľuboš Lukáč, PhD.

Foto: Bc. Veronika Mihaliková



Pocit tepla domova počas Jesenného dňa materských škôl



Foto: Bc. Jozefína Hrebíková

Dňa 25. 10. 2023 sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnil už tradičný Deň materských škôl. Podujatie sa organizuje každoročne v rámci sprievodných aktivít ku dňu materských škôl na Slovensku. Tento deň organizujeme pre deti z fakultných materských škôl, ale je odporúčaný pre všetky materské školy na Slovensku

v Sprievodcovi školským rokom, ktoré vydáva Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Sme radi, že aj napriek niekoľkým prestávkam, ktoré zapríčinila svetová pandémia, sa tento deň opäť vnára do sveta predškolskej pedagogiky. Opäť po roku, sme mali možnosť zažiť nádherný sviatok, ktorý je venovaný najmä tým najmenším

a najláskavejším, ktorí navštevujú materskú školu a v nej získavajú potrebné skúsenosti do života. Na túto tradičnú udalosť, ktorá sa uskutočnila už po siedmykrát, sme sa s hrdosťou pripravovali my, študentky druhého ročníka magisterského stupňa, v študijnom programe predškolská pedagogika. Našimi pomocníkmi boli prváčky, naše nástupkyne, ktoré odvedli neskutočný výkon a tematicky sa prispôbili tomuto dňu. Všetko sa odohrávalo pod vedením skúsenej PaedDr. Moniky Miňovej, PhD., z Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie, ktorá je zakladateľkou tohto milého dňa, v spolupráci so Svetovou organizáciou pre predškolskú výchovu – OMEP.

Jesenný deň materských škôl je organizované podujatie, ktoré sa uskutočňuje najmä z hlbokej lásky k deťom, ktorá z nás, učiteľov, úprimne vychádza. Veľmi sa tešíme, že na tento deň bolo prihlásených až 86 detí, spolu s 20 učiteľkami. Prihlásených bolo spolu 12 materských škôl, a to Bernolákova, Budovateľská, Čapajevova, Fraňa Kráľa, Mirka Nešpora, MŠ profesorky Márie Podhájeckej, A. Prídavka, Solivarská, Svinia, Volgogradská, Zemplínska a SMŠ Včielka. Sme radi, že aj jednotlivé materské školy sú aktérmi, ktorí zachovávajú tradíciu vzniku tohto dňa svojou účasťou. Cieľom tohto jedinečného dňa bolo zanechať deťom

úsmev na tvári, vytvoriť príjemné prostredie a atmosféru, v ktorej deti zažijú veľa radosti, zábavy a spolu sa naučia aj niečo nepoznané. Tento ročník sa niesol v duchu farebnej jesene, ktorá maľuje svojimi pestrofarebnými farbami a deťom ukazuje jej rôzne podoby. Deťom tak boli sprostredkované aktivity, ktoré sa týkali rôznych oblastí, ako je výtvarná výchova, hudobná výchova, pracovná výchova, ale aj oblasť matematických predstáv a pohybového stvárania.

V úvode privítala detí a učiteľky PaedDr. Monika Miňová, PhD., v podobe zatúlanej včielky, a pán prodekan doc. Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., ktorý sa rýchlo preorientoval do podoby trúda. Spoločne tak privítali všetkých zúčastnených na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Zazneli aj tóny hymny dňa materských škôl, ktorá je známa po celom Slovensku. Deťom sme sa predstavili aj my, v podobe Víl Tvoriliek, rôznymi piesňami, básničkami či hovoreným slovom. Naš zovňajšok bol tematicky prispôsobený téme s využitím prírodných reálií. Veľkú radosť a úsmev na tvárach detí vyvolali aj maskoti Mickey Mouse s Minnie.

Organizácia dňa prebiehala v piatich triedach, kde pre deti boli pripravené rôzne aktivity. Každá aktivita trvala 15 minút, po ktorej sa deti spolu s učiteľkami presunuli za ďalším dobrodružstvom pani Jesene. Tak sa postupne vystriedali vo všetkých

triedach, kde za vykonanú činnosť získavali pečiatky do pamätných diplomov, ktoré im budú pripomínať tento deň.

Prostredie dňa materských škôl svojou atmosférou a výzdobou bolo natoľko pripravené, že mohlo evokovať pocit tepla domova. Na chodbách našej fakulty znela celým podujatím hudba pre detských poslucháčov. Priestory boli skrášlené prírodným materiálom, vetvičkami a rôznymi jesennými dekoráciami. Počas prestávok sa mohli deti zastaviť pri pocitovom stole, kde pomocou prírodných reálií, ako sú oriešky, šípky, gaštany či listy, mohli vyjadriť svoje pocity a emócie z danej aktivity či celého dňa. Táto aktivita bola zároveň aj pre nás krátkou, ale za to bohatou spätnou väzbou. Spolu so svojimi učiteľkami mali taktiež možnosť ochutnať samotné plody jesene priamo zo záhrady či sladké a slané koláče, pripravené šikovnými rukami Vít Tvoriliek. V závere dňa odznel spoločný tanček, ktorý sa deti naučili v priebehu dňa, v jednej z tried. Odmenou pre nás bol neutíchajúci potlesk detí a učiteliek, úsmev na ich tvárach a radosť z prežitého dňa.

Tak ako sa stali prváčky magisterky v tento deň našimi pomocníčkami, tak isto sme aj my boli rok dozadu podporou pre druháčky. Prežitie tejto udalosti nám dodalo bohaté skúsenosti a inšpirácie, ktoré sme využili pri vlastnom zorganizovaní jednotlivých aktivít a napokon celého dňa.

Veríme, že v tejto tradícii budú pokračovať aj naše nástupkyne, ktoré sa mohli inšpirovať a zobrať si dostatok skúseností či rád, ktoré im pomôžu pri realizovaní ich dňa materských škôl v roku 2024.

Bc. Kristína Janočková

Bc. Nikola Majirošová

Interná imatrikulácia študentiek alebo výberové konanie na pozíciu učiteľky materskej školy



Počas Týždňa vedy a techniky sme zároveň oslávili aj Deň pedagogickej fakulty. Študenti, pod vedením učiteľov, si pripravili pre svojich kolegov rôzne

aktivity, workshopy či súťaže. Súčasťou tohto dňa bola pre nás, druháčky magisterky, aj interná imatrikulácia prváčok magisterského stupňa v študijnom

programe predškolská pedagogika. Organizujeme ju v podobe internej imatrikulácie, kde chceme zároveň utužiť vzťahy a bližšie im priblížiť uplatnenie po ukončení štúdia. Imatrikuláciu sme realizovali v spolupráci s PaedDr. Monikou Miňovou, PhD., taktiež bol prizvaný garant študijného programu – prof. PhDr. Ľudmila Belášová, PhD., a vedúca Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie – PaedDr. Janka Ferencová, PhD. Rolu učiteľky materskej školy považujeme za najdôležitejšie a zároveň najúprimnejšie zamestnanie a povolanie, preto si dovoľujeme realizovať uvedenie do tajov predškolskej pedagogiky aj takto netradične.

Téma internej imatrikulácie znela „Výberové konanie na pozíciu učiteľky v materskej škole“. Všetko prebiehalo korektným a formálnym spôsobom. Dievčatá tak mali možnosť vyskúšať si, ako také výberové konanie môže vyzeráť. V úvode sme prváčky privítali milým slovom, upokojili ich, predstavili sme im členov výberového konania a informovali ich, z akých častí bude prebiehať výberové konanie na pozíciu učiteľky materskej školy. Jednotlivé časti výberového konania boli zostavené tak, aby preverili, aké sú ich schopnosti, zručnosti a vedomosti. Týmto kvázi prieskumom sme mohli zistiť, či sú adeptky vhodné na pozíciu učiteľky práve

v našej Materskej škole Unipáčík. Kompetencie uchádzačiek hodnotili riaditeľka materskej školy – prof. PhDr. Ľudmila Belášová, PhD., zástupkyňa materskej školy – PaedDr. Janka Ferencová, PhD., a vedúca metodického združenia – PaedDr. Monika Miňová, PhD.

Výberové konanie bolo zostavené z ústnej a praktickej časti, pričom z kapacitných dôvodov boli rozdelené uchádzačky do dvoch skupín. Prvou úlohou výberového konania, ktorú výberová komisia posudzovala, boli ich teoretické vedomosti v oblasti Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2022). V tejto časti sme preverili, či disponujú schopnosťou identifikácie príslušných výkonových štandardov k určeným vzdelávacím oblastiam. Druhou úlohou, v rámci praktickej časti, bolo preveriť ich hudobné kompetencie. V rámci tejto úlohy mali preukázať hudobnú tvorivosť, v ktorej museli detskú pieseň spojiť s rytmizáciou hry na tele alebo na ľahko ovládateľných nástrojoch. V poslednej praktickej časti sme ich chceli preveriť, či disponujú kompetenciou tímovej spolupráce a koordinácie. Išlo o prácu vo dvojici, kde jedna z adeptiek mala zaviazané oči a kreslila podľa presných inštrukcií tej druhej. Tu sa ukázalo, ako sa navzájom počúvajú, komunikujú a rozvíjajú svoje

pracovné a sociálne kompetencie. Na základe úspešnosti jednotlivých aktivít prideliť členovia komisie výberového konania body jednotlivým skupinám a uchádzačkám o miesto učiteľky v materskej škole.

V závere výberového konania komisia zhodnotila, že **všetky uchádzačky sú vhodné na danú pozíciu pedagogického zamestnanca Materskej školy Unipáčík, ale s podmienkou úspešného ukončenia druhého stupňa magisterského štúdia, v programe Predškolská pedagogika.** Toto rozhodnutie potvrdili sľubom, ktorý hromadne a dostatočne nahlas odrecitovali počas toho, ako sa všetky stojac v kruhu

dotýkali štátneho kurikula. Po sľube im garant nášho programu, prof. PhDr. Ľudmila Belášová, PhD., odovzdala imatrikulačné listy, ktoré „spečatili“ ich štúdium. Po odovzdaní imatrikulačných listov sme sa s dievčatami rozlúčili spoločným „Belgickým tancom“. Veríme, že úsmev na tvári prváčok bol úprimný, aktivity sa im páčili a budú hrdo nasledovať naše kroky pri imatrikulácii ďalších prváčok v akademickom roku 2024/2025.

Bc. Kristína Janočková

Bc. Nikola Majirošová

Foto: archív PaedDr. Moniky Miňovej, PhD.



Beseda s odborníkmi penitenciárnej starostlivosti

Dňa 5. decembra 2023 sa uskutočnila prednáška spojená s besedou s odborníkmi v oblasti penitenciárnej starostlivosti. Pozvané boli prednášajúce pôsobiace na úseku pedagogických činností oddelenia výkonu trestu s miestom výkonu služby národného projektu Šanca na návrat 2 v Sabinove a z oddelenia výkonu trestu z Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice.

Úvodné slovo patrilo pani sociálnej pracovníčke, npor. Kataríne Tomičovej, ktorú dopĺňala aj pani psychologička, PhDr. Natália Krížová. Tie nám, študentom predškolskej a elementárnej pedagogiky a pedagogiky psychosociálne narušených, špeciálnej pedagogiky, ako aj ďalším záujemcom o problematiku aktuálnych trendov v oblasti penitenciárnej starostlivosti, odprezentovali

veľmi zaujímavé informácie o svojej práci. Tie sa týkali jednak života, ako aj štatistík, zaujímavostí či tipov do praxe, prezentované tak z pohľadu sociálneho pracovníka, ako aj zo strany psychológa.

Pani pedagogička vzdelávania, kpt. Mgr. Monika Nižníková, pokračovala taktiež v rozprávaní o mieste svojho pôsobenia, ktoré bolo v mnohom podobné, no v mnohom tiež aj odlišné. V jej podaní sme mohli počuť o tom, ako sa k tejto práci dostala, čo všetko si už zažila, ako to v skutočnosti je, čo sa týka spolupráce so štátom a i.

Toto stretnutie bolo zavŕšené priestorom na otázky v závere stretnutia. Tie boli rôzneho charakteru, čím dotvorili mozaiku toho, čo odznelo, prípadne ujasnilo niektoré z podaných informácií prezentujúcich.

Bc. Ráchel Hromjáková

Foto: Bc. Veronika Mihaliková





Skočte na návštevu sociálneho divadla HOPI HOPE

Veríme, že mnohí z vás majú radi kultúrny život a radi navštevujú aj divadelné predstavenia. Divadelné predstavenia sú pestré a ponúkajú mnoho

rôznych zameraní tvorby. Napadlo vám niekedy, že v divadelnom predstavení môžu vystupovať aj herci, ktorí sú nositeľmi určitého zdravotného znevýhodnenia?

Práve takéto divadelné predstavenia ponúka divadlo HOPI HOPE.

Dňa 9. 11. 2023 sa študenti 2. ročníka špeciálnej pedagogiky a 2. ročníka predškolskej a elementárnej pedagogiky a pedagogiky psychosociálne narušených z Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v rámci predmetu *mimoškolská a záujmová činnosť detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami* zúčastnili predstavenia s názvom *Snehová kráľovná*, ktoré si pre študentov pripravilo divadlo HOPI HOPE.

HOPI HOPE je sociálne divadlo, ktoré pri občianskom združení ArtEst je zamerané na polyestetické vzdelávanie znevýhodnenej mládeže. Divadelné predstavenie bolo prevedením rozprávky *Snehová kráľovná*, ako už z názvu hry vyplýva, od dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena. V hre vystupovali deti s Downovým syndrómom a autizmom. Pre našu skupinu bol tento kultúrny zážitok príjemný a milý. Pre väčšinu študentov to bola nová skúsenosť a možnosť vidieť, že aj deti so zdravotným znevýhodnením vedia byť veľmi šikovné a talentované. Študenti tak mali možnosť zažiť, aký potenciál v sebe majú takéto ľudia, aj napriek zdravotnému znevýhodneniu.



Na základe tejto skúsenosti by vo svojom budúcom povolání študenti nemali mať obavy žiakov zapájať do rôznych foriem umenia a mimoškolských aktivít. Ohlasy na predstavenie boli dobré a všetci sa zhodli, že aj keď bol hendikep vo výslovnosti hercov citeľný, vyjadrenie a prenesenie emócie na diváka bolo dych berúce a obdivuhodné. City a emócie boli v tomto prípade naozaj na prvom mieste, deti sa vžili do deja hry a hranie divadla ich zo srdca naplňalo a bavilo, čo bolo úprimne vidieť.

Po predstavení sa konala diskusia, kde mali študenti možnosť klásť hercom otázky a dať spätnú väzbu. Dozvedeli sa, od kedy funguje divadlo, ako dlho a často trénujú, ale napríklad aj to, či sa radi učia texty. Na záver sa spolu s protagonistami divadelného predstavenia študenti aj odfotili. Nechýbali slová plné uznania a vďaky. Kolektívu divadla HOPI HOPE z našej strany patri poďakovanie a uznanie.

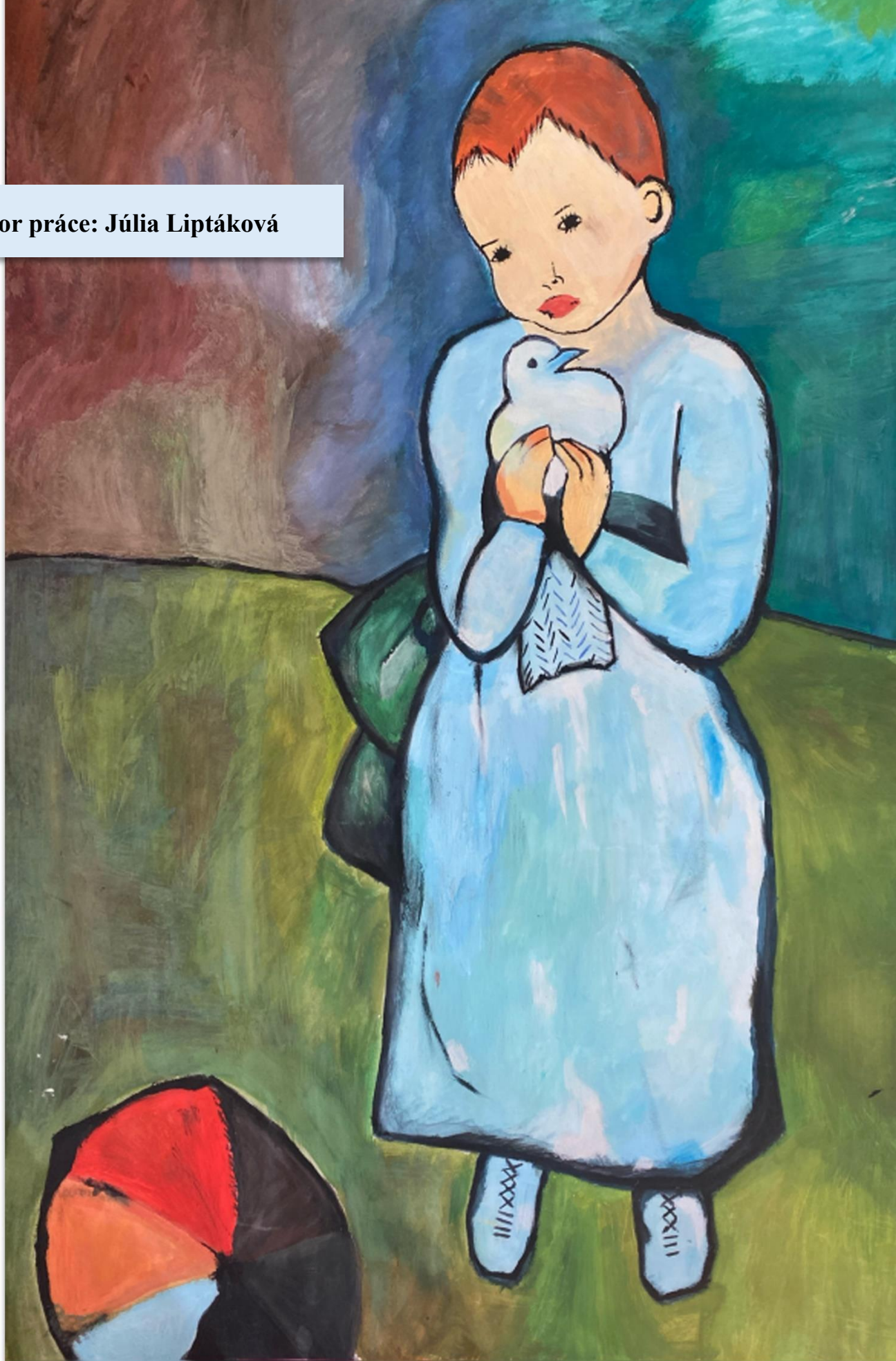
Daniela Okoličanyová

Matúš Kolesár

Foto: archív autorov a Sociálneho divadla HOPI HOPE



Autor práce: Júlia Liptáková



NA KUS REČI S...

„Vo vzdelávaní a formovaní žiakov je vždy najdôležitejší učiteľ“

Rozhovor s jubilujúcou profesorkou Ľudmilou Liptákovou



Foto: archív autorky

Povolanie učiteľa je zvyčajne tým, o ktorom človek uvažuje už od detstva. Bolo to tak aj u Vás alebo Vás lákali aj iné sféry?

Áno, predstavu povolania učiteľky som si vytvorila už v základnej škole. Ovplynulo ma určite aj to, že moja mama bola učiteľkou aj riaditeľkou v materskej škole,

takže mi edukačné prostredie bolo od malička blízke. V rámci vtedajších pionierskych aktivít som ako dobrá žiačka mala úlohu doučovať spolužiakov, ktorým učenie veľmi nešlo. Bavilo ma to a tešila som sa, keď moje „vyučovanie“ spolužiakom pomáhalo. Neskôr na gymnáziu som mala tajnú túžbu stať sa žurnalistkou, bavilo ma písať a reportovať o aktuálnych udalostiach. Koncom 70. rokov však ponuka vysokoškolských miest bola v porovnaní so súčasnosťou výrazne limitovaná a na žurnalistiku ako na lukratívny odbor nebolo ľahké dostať sa. Preto som sa priklonila k svojej druhej preferencii, teda k učiteľstvu slovenčiny. Ponuku pôsobiť a učiť na vysokej škole som dostala po absolvovaní prešovskej pedagogickej fakulty a táto práca mi umožnila realizovať sa, okrem iného, aj v pisateľských aktivitách, aj keď nie v mediálnej, ale v odbornej sfére.

Mnohí z nás si hodiny slovenského jazyka v spomienkach spájame s písaním diktátov, neustálym precvičovaním pravopisných pravidiel a memorovaním poučiek, ktorým sme často ani

nerozumeli. Vo vami navrhnutej koncepcii vyučovania materinského jazyka však kladiete dôraz na to, aby žiak poznal význam učného a aby boli nadobudnuté poznatky uplatňované v bežných komunikačných situáciách. Ako vyzerali hodiny slovenského jazyka na základnej škole, keď ste boli žiačkou? Boli možno pre Vás aj tieto spomienky na hodiny slovenského jazyka impulzom k vytvoreniu novej koncepcie vyučovania?

V základnej škole som zažívala presne to, čo opisujete. Môj pohľad na zmysluplné a zaujímavé vyučovanie slovenčiny ovplyvnila moja pani učiteľka slovenčiny na gymnáziu v Poprade. Aj napriek vtedajšej prevládajúcej praxi pamäťového učenia sa o literatúre a o jazyku sme s pani učiteľkou zažívali úžasné hodiny, počas ktorých sme čítali a interpretovali texty. Doteraz si živo pamätám pocit „zahriateho mozgu“ a vzrušenia z objavovania skrytých a hlbších významov textu. Túto skúsenosť rada odovzdávam našim študentom, budúcim učiteľom, že napriek našej spokojnosti či nespokojnosti s dokumentmi vzdelávacej politiky je vo vzdelávaní a formovaní žiakov vždy najdôležitejší učiteľ. Ten však musí dobre rozumieť tomu, čo je pre život a vzdelávanie žiaka potrebné a dôležité.

Keď už hovoríme o zmenách, asi najaktuálnejšou je nová reforma školstva, na ktorej aktívne participujete. Prečo je podľa Vás potrebné, aby došlo k tejto reforme? Prináša so sebou i isté riziká?

Súčasná kurikulárna reforma základného vzdelávania bola a je nevyhnutná. Kompetentne sa môžem vyjadriť k vyučovaniu slovenského jazyka a literatúry, ktoré už dlho neodráža komunikačné predpoklady a potreby súčasného žiaka. Myslím, že tento stav markantne signalizujú výsledky našich žiakov v medzinárodných meraniach čitateľskej gramotnosti, najmä v poslednej štúdii PISA. Preštudovala som viaceré zahraničné kurikulá prvého jazyka a počas mojich zahraničných pobytov som mala možnosť navštíviť aj priamo vyučovanie v školách. Doterajší štátny vzdelávací program slovenského jazyka a literatúry vychádza z porovnania s úspešnými koncepciami vyučovania v zahraničí veľmi nelichotivo, jednoducho, nezodpovedá súčasnému vedeckému poznaniu a ani vzdelávacím potrebám žiaka. Preto som osobne veľmi rada, že som mala možnosť využiť svoje znalosti a skúsenosti pri tvorbe nového vzdelávacieho štandardu slovenského jazyka a literatúry pre základné vzdelávanie. A čo sa týka rizík, všetko nové, každá zmena vyvoláva aj negatívne alebo odmietavé reakcie. Dôležité je školám

a učiteľom poskytnúť odbornú a metodickú podporu pri zavádzaní nového ŠVP do praxe, čo sa momentálne aj deje a, myslím, že aj bude diať. V tom sa takisto súčasná reforma líši od kurikulárnej reformy z roku 2008, keď boli učitelia doslova hodení do vody bez potrebnej pomoci.

Povolanie vysokoškolského pedagóga v sebe zahŕňa nielen pedagogickú, ale i vedecko-výskumnú činnosť. Čo Vás na Vašom povolaní najviac naplňa a čo Vás, naopak, vyčerpáva?

Akademická práca zahŕňa mnoho rôznorodých činností, najmä v pozícii profesora. Okrem vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti je to práca v rôznych akademických orgánoch nielen na domácej univerzite, ale aj na iných vysokých školách na Slovensku i v zahraničí. Všetkému sa treba venovať naplno a profesionálne bez ohľadu na to, či to je práve moja preferovaná činnosť. Ale asi najväčšiu sebarealizáciu a zároveň radosť mi poskytuje výskum priamo v edukačnej praxi, keď môžem jazykové znalosti žiaka poznávať priamo z interakcie s ním. Teší ma zároveň to, keď môžem svoje zistenia odovzdávať študentom, aby ich mohli neskôr aplikovať v praxi. Teda, ak výskum smeruje od praxe k praxi. Medzi tým je však náročný proces vedeckej a publikačnej práce.

Súhlasíte s tvrdením, že náročná mentálna práca si vyžaduje aktívny fyzický oddych? Ako radi relaxujete?

Áno, jednoznačne s tým súhlasím. Pohyb je pre mňa dôležitý z mentálneho aj zo zdravotného hľadiska. Stačia mi aj časovo nenáročné aktivity. Nikde si tak dobre „neprečistím hlavu“ ako pri rýchlej chôdzi na čerstvom vzduchu, napríklad aj pri pešej chôdzi do práce alebo z nej. A často sa mi pritom podvedome vynárajú aj rôzne inšpirácie pre moju prácu. V lete ma môžete vidieť prichádzať do práce na bicykli :) A väčšinou sa snažím miesto používania výťahu chodiť po schodoch. Výbornou relaxáciou so zdravotným benefitom je pre mňa plávanie, ktorému sa venujem pravidelne. Milujem hory a turistiku, v zime aj bežecké lyžovanie, aj keď už musím regulovať náročnosť fyzických aktivít. Okrem aktívneho fyzického oddychu veľmi rada relaxujem pri knihe. Keďže pre pracovnú vyťaženosť nemám veľa voľného času a musím čítať predovšetkým odborné publikácie, čítanie beletrie je pre mňa sviatkom a zároveň veľkým potešením.

**Rozhovor pripravila:
Mgr. Patrícia Dziaková**



Autor práce: Liana Kaňuchová

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI

Parlament detí a mládeže

Mnohé deti a mladí ľudia si myslia, že nemôžu urobiť nič preto, aby niečo zmenili. Dospelí ich nepočúvajú, nemajú potrebnú právomoc, ktorá by urobila svet krajším. Hoc tápu v tme, chcú byť nápomocní a angažovaní. V týchto desivých časoch našťastie existuje miesto a spôsob, ako vyjadriť to, čo deti a mladých trápi. Je to parlament detí a mládeže pod záštitou Úradu komisára pre deti. Od júna 2022 pôsobí na tejto pozícii prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD., ktorý spolu so svojimi regionálnymi pracovníkmi tento parlament založil.

Parlament detí a mládeže vytvára priestor, kde môžu mladí vážne diskutovať o problémoch, vyjadriť svoj názor a hľadať spoločné riešenie, ale hlavne je to priestor, kde môže byť hlas mladých vypočutý. Parlament zároveň slúži ako poradný orgán komisára pre deti, ktorého úlohou je presadzovať a hájiť záujmy detí v spoločnosti. Hlavné myšlienky parlamentu vychádzajú z Dohovoru OSN o právach dieťaťa. „Jedna zo základných práv detí je právo slobodne vyjadrovať svoje názory, vo všetkých veciach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom je potrebné názorom dieťaťa venovať patričnú pozornosť zodpovedajúcu jeho veku a úrovni. Neznamená to, že musia dospelí konať podľa nich, ale majú právo, aby bol ich názor



Foto: archív autorky

zohľadnený,“ hovorí komisár pre deti vychádzajúc z článku 12 tohto Dohovoru.

Ja som mala to šťastie, že som mohla našu fakultu zastupovať na, v poradí treťom, parlamente, ktorý sa konal od 17. do 19. 10. 2023 (utorok až štvrtok) v rekreačnom centre Škutovky blízko Ružomberka. Na tomto zasadnutí sa zúčastnilo 57 detí a mladých dospelých od 14 do 23 rokov z celého Slovenska. Zastupovali 39 rôznych detských a mládežníckych organizácií, iniciatív a školských parlamentov.

Spoločne sme diskutovali na tému Participácia. Mnoho podnetov na tému participácie sme dostali najmä od sudkyne Evy Farkašovej, zastupujúcej Okresný súd Prešov

a zároveň Ministerstvo spravodlivosti SR, a Anny Križákovcej, predsedníčky Mestského súdu Bratislava II, ktoré nám predstavili, ako prebieha súdne konanie pri rodinno-právnych veciach a zároveň ako deti participujú v súdnych konaniach, akým spôsobom môžu deti vyjadriť svoj názor, aké majú práva a ako má prebiehať ich vypočutie, napr. kolíznym pracovníkom alebo priamo sudcom. V rámci diskusie z pléna sa mnohí vyjadrili, že ich názor nebol braný do úvahy, či už išlo o rozvodové konanie alebo o deti, ktoré vyňali z biologickej rodiny do centier pre deti a rodiny. Vďaka simulovanému súdnemu procesu sme si neskôr lepšie predstavili a prakticky vyskúšali, ako to prebieha.

Jednou zo zábavných častí programu bol workshop rétoriky od herca Romana Pomajba, ktorý nás okrem zábavných „ukazovačiek“ naučil, ako sa pripraviť na prezentáciu, ako sa postaviť, ako dýchať a ako si urobiť artikulačnú rozcvičku. V rámci tohto workshopu nám vysvetlil aj to, aký veľký vplyv má na poslucháčov (dramatická) pauza, ako sa zbaviť zlozvyku opakovať časté pomocné slová „ehm... vlastne... hej“ a v neposlednom rade nám poradil, čo robiť, ak sme pri prezentácii zabudli svoju reč.

V nasledujúcom dni sme si vypočuli prednášky komisára pre deti, diskutovali sme na tému participácie, ktorá je v dnešnej dobe výraznou témou v každej oblasti, či už ide o súdnictvo, školstvo, zdravotníctvo... Zároveň sme rozhodovali o tom, čo by malo byť ďalšou témou, ku ktorej sa treba s istotou vyjadriť.

„Je dôležité, aby boli deti vypočuté hlavne pri súdnych konaniach, ale aj na iných miestach, kde sa rozhoduje o ich živote. Oceňujem aktuálne otvárané vypočúvacie miestnosti pre deti a zraniteľné osoby, o ktorých informovalo Ministerstvo spravodlivosti SR. Návrhy detí, ktoré na stretnutí odzneli, budú prezentované na konferencii venujúcej sa participácii detí, ktorú budúci týždeň organizuje taktiež Ministerstvo spravodlivosti SR,“ hovorí komisár pre deti Jozef Mikloško.

Tento článok by som rada ukončila v osobnejšom duchu. Bolo mi čťou stretnúť človeka, ako je Jozef Mikloško. „Jogo“, ako sme ho smeli volať, je človek, ktorý má voči deťom srdce na dlani, no zároveň je skalopevne rozhodnutý neupustiť od svojich tradičných názorov, ktoré aj v dnešnom „zvláštnom“ svete mnohým imponujú. Je otvorený zmenám, ktoré prinášajú mladí z celého sveta, a uprednostňuje prácu v teréne pred vysedávaním v kancelárii.

Z tohto parlamentu som si odniesla veľa energie a entuziazmu do budúcnosti. Ak niekto môže niečo zmeniť, sú to práve účastníci tohto parlamentu. Uvedomila som si, že nie je nič dôležitejšie, ako počúvať ostatných a byť vnímavý na to, čo sa deje v prostredí rodiny, susedov, školy alebo kamarátov. Že správny líder by mal pozorovať a počúvať a až potom ísť a konať dobro v prospech ostatných. Nepravosti sa dejú v každej oblasti nášho života a teraz už viem, čo s tým ako študent, občan a ako budúci učiteľ môžem urobiť.

Bc. Lucia Puškášová

„Muzikantský život“ je pre mňa taký malý sen



Umelecko-hudobné srdce vo mne začalo biť už v útlom detstve. Môj hudobný príbeh začal vo veku šiestich rokov, kde som vstúpila na cestu hudobného objavovania na Základnej umeleckej škole v Giraltovciach. Strávila som na tejto ZUŠ dvanásť nezabudnuteľných rokov. Mojou hlavnou oblasťou bolo hranie na rôzne hudobné nástroje. Účinkovala som v

orchestri, folklórnej hudbe a stala sa členkou zbormajstrov.

Na ZUŠ som sa hudobne zdokonaľovala a postupne som si našla cestu k spevu, aj keď som sa okolo neho pohybovala viac-menej okrajovo. Po pár rokoch hudobného hrania som sa odvážila teda aj na spev. Postupne som objavovala, ako sa tieto dve sféry dokážu prelínať a obohacovať navzájom. Hudbe som venovala svoj čas aj na strednej škole,

aktívne pôsobiac v školskom zbore s názvom "MELODY".

Vo veku štrnásť rokov som vkročila do sveta folklórneho umenia ako huslistka v miestnom folklórnom súbore. Postupne sa moja hudobná dráha rozšírila a okrem hrania na husliach som sa začala venovať aj spevu. Táto cesta ma doviedla k hudobnej skupine "NEXUS", kde som sa stala speváčkou. Príležitosť vstúpiť do „ozajstnej“ kapely som okúsila vďaka mojej Matke, ktorá poznala vedúceho skupiny a napísala mu o mne. Naša spolupráca začala ako stretnutie neznámych ľudí na prvej skúške a teraz sme nerozluční nielen hudobní kamaráti, ale aj kamaráti v osobnom živote.

Naša prvá „akcia“ sa uskutočnila 14. 1. 2019, odvtedy sme aktívne pôsobili v rôznych zloženiach, prispôsobujúc sa novým výzvam. Napriek obmedzeniam počas pandémie sme sa nevzdali. V období pandémie sme mali menej vystúpení a obmedzený prístup k hudobným

podujatiam, no počas obdobia obnovy sme sa ako nová zostava vrátili do sveta hudby dňa 22. 4. 2022 pod názvom "GOLD".

V súčasnej dobe sme už odohrali množstvo podujatí, vrátane osláv, svadieb a stužkových večierkov. Počas sezóny sa nám stáva, že hrávame každý víkend minimálne raz, niekedy dokonca aj na dvoch akciách hneď za sebou, čo sú pre nás veľmi náročné dni.

„Muzikantský život“ je naozaj nádherný a pre ľudí, ktorých hudba naozaj baví, je to taký malý sen, keď sa dokážu hudbou „živiť“. Avšak aj toto „povolanie“ prichádza s vlastnými výzvami. Jednou z nich je nakladanie a vykladanie zvukového a svetelného vybavenia, čo občas zahŕňa nosenie tisícov vecí.

Monika Skoncová

Čo tak podcast na PF?

Zvedavosť a chuť spoznávať svet. Každá príležitosť, ktorá ma môže posunúť vpred, na mojej ceste rásť, je vítaná. A to ma postupne doviedlo až sem, do Prešovskej univerzity v Prešove. Bola som študentkou ešte len sedem týždňov, za ktorých som stihla zažiť naozaj veľa-veľa nového. No napriek tomu, nie dosť na to, aby ma ani začiatok ôsmeho týždňa nemohol pozitívne prekvapiť.

Začal sa u nás, na Pedagogickej fakulte, Týždeň vedy a techniky, v rámci ktorého k nám na prednášku prišla študentka Bc. Sofia Michňáková a rozprávala o svojom projekte na tému dušeného zdravia, v ktorom tvorila a využívala podcasty. Dozvedeli sme sa, ako vznikajú a čo všetko je potrebné na jeho vytvorenie. Dostali sme možnosť vypočuť si reálne skúsenosti, čo všetko sprevádza tvorbu podcastu. Tak ako sme my mohli klásť otázky, boli otázky položené aj nám. Jednou z nich bola napríklad, či už niekto rozmýšľal o vytvorení vlastného podcastu.

Jasné, hneď som bola osvietená. Kecať ľuďom do života. Je toľko možností, o čom by mohol byť môj podcast, ale vybrať si jednu z tém je naozaj ťažké. Má to byť história, krimi, humorné rozhovory, umenie, knihy?! Všetko ma zaujíma, ale je dôležité, čo zaujíma aj vás.

Tak ako som sa k tomu vôbec dostala? Rozmýšľať nad niečím takým? Dôvodov je viac, baví ma vystupovať na verejnosti, rada

rozprávam, rada počúvam, rada pomáham, rada zisťujem nové skutočnosti.

Podcasty ale predsa vznikajú v súkromí napriek tomu, že sú určené pre verejnosť. A to má svoje výhody aj nevýhody. Nemusím mať trénu, ale nemôžem ani pracovať so svojim publikom a to je pre mňa väčšia výzva. Podcasty sú tvorené ľuďmi a tak, ako to pri ľuďoch býva, aj ich podrazy boli také ako oni, niektoré boli nudné, iné boli veľmi jednostranne zaujaté, že som mala občas chuť ísť a vysvetliť autorovi, že na veci sa dá pozeráť aj inak. Našli sa aj také, ktoré bolo tak perfektné, že keď sa blížili posledné sekundy, bola som smutná, že sa končia. Na podcastoch sa mi páči aj to, koľko možností ponúkajú. Môžem mať podcast založený na monológu, ale aj dialógu. Ale chce to viac, ako mať podcast len preto, že rada rozprávam a zisťujem zaujímavosti o témach, ktoré ma akurát zaujali. A tu prichádza moja obľúbená časť objavovanie, analyzovanie a rozmýšľanie nad tým, čo a ako by som mohla. Chce to jednu hlavnú tému, ktorá by mohla mať viac menších podtém. Už mi chyba iba jedna odpoveď a tou je, **o čom by ten podcast bol, čo vás zaujíma, alebo čo by ste chceli rozoberať**. A práve preto sa na vás v úvode obraciam, milí čitatelia a čitateľky, ktorá téma by vás najviac zaujímala?

Napište mi na e-mail šéfredaktora ARTUŠa vašu tému záujmu a tej najzaujímavejšej sa v najbližšom čísle budem venovať a možno sa nám časom spolu z toho podarí spraviť aj podcast. Samozrejme, že postupne si spolu prejdeme všetky témy, ktoré vás zaujímajú.

Anonym



Autor práce: Liana Kaňuchová

POŮ VON



Foto: dostupné z internetu

BIP vo Valmiere – Innovative Methods for Future Skills

Koncom októbra sa traja pedagógovia z Pedagogickej fakulty PU v Prešove – Tatiana Bachurová, Iveta Polák Čuchtová a Jakub Lipták – zúčastnili medzinárodnej Erasmus+ staff BIP mobility v lotyšskej Valmiere. Mobilita prebiehala na Vidzeme University of Applied Sciences.

Program mobility bol zameraný na oboznamovanie sa s inovatívnymi digitálnymi nástrojmi využívanými aj vo vzdelávaní. Predmetom prednášok a workshopov tak bola umelá inteligencia, virtuálna realita, médiá

a komunikácia, ale aj vzájomné zdieľanie výskumných projektov jednotlivých partnerov. Mobility sa okrem našich pedagógov zúčastnili pedagógovia z Lotyšska, Estónska, Holandska, Belgicka, Česka, Indie, Ukrajiny, Moldavska, Bulharska, Portugalska, Čile a Fínska.

Účast' na mobilite tak bola prínosná nie len z pohľadu oboznamovania sa s novými metódami, ale aj nadviazania nových medzinárodných kontaktov.

Mgr. Jakub Lipták, PhD.



Foto: archív PF PU v Prešove

Posledná zastávka



Pamätám si, akoby to bolo včera, keď mi Bea na ceste vo vlaku zo školy položila otázku: „Megi, išla by si so mnou na absolventskú Erasmus+ stáž?“ Vtedy sme chceli Nórsko. Osud to však zariadil tak, že sme sa vrátili do Čiech. Vybavovačky boli náročné. Napísali sme desiatky e-mailov anglickým materským a základným školám v Brne a Prahe. Niektoré reakcie boli

negatívne alebo ostali bez odpovede. Napriek tomu sme sa nevzdali a dostali sme sa po úspešnom pohovore do medzinárodnej školy International School of Brno. Prihlášku na stáž sme odoslali tesne pred deadlineom. Prešli sme výberom z univerzity, vypísali všetky potrebné dokumenty, zohnali ubytovanie a mohlo sa vyraziť na naše posledné 7-mesačné Erasmácke dobrodružstvo!

Ja, Magdaléna, som asistovala dvom učiteľkám v materskej škole a Beáta asistovala dvom učiteľkám v dvoch triedach na prvom stupni základnej školy. Nadobúdali sme poznatky a skúsenosti vo vzdelávacích programoch Cambridge International Primary Programme a PYP – International Baccalaureate, ktoré sme si vyskúšali výučbou vlastných hodín v praxi. Ako absolventky učiteľstva pre primárne vzdelávanie s anglickým jazykom sme si rozširovali aj svoje language skills každodennou komunikáciou v angličtine.

Okrem podporujúceho kolektívu učiteľiek a detí z rôznych kútov sveta sme mali možnosť chodiť so žiakmi aj na fieldtripy. Medzi aktivity patrili návštevy múzeí, galérií, zábavných edukačných centier a rozvíjanie motorických zručností ako lezenie na lezeckú stenu, bowling alebo korčuľovanie. Vo voľnom čase sme spoznávali Brno ako pravé Brňáčky – jazdili sme „šalinou,“ chodili do pekných čajovní, ochutnávali domáce chuťovky a objavovali tajomné zákutia tohto milého mesta z Južnej Moravy. Navštívili sme Prostějov, Český Krumlov, zámok Hluboká nad Vltavou, České Budějovice a za dva týždne sme naplánovali náš nezabudnuteľný trojdňový trip na Island!



Ja som sa ešte vybrala do Holandska, Španielska a Grécka, v ktorom som sa stretla s partiou z predchádzajúcej mobility, čím som zavŕšila svoju krásnu cestu Erasmáčky. A preto neváhaj a vyskúšaj to aj ty! Lebo #erasmuslife je proste najviac!

Foto: archív autoriek

Mgr. Magdaléna Hartmannová

Mgr. Beáta Komárková





Autor práce: Monika Němethová

COME HERE

Come Here



Foto: archív autorky

My name is Lucía Vaquero, I am 21 years old and I am from Cantabria, located in the north of Spain. I study at the University of Burgos, it is a public university, founded in 1994 and has around 10,000 students. In my free time, I like to spend time with my family and friends, as well as sports and travelling. I decided to do my Erasmus in Prešov because, apart from the ambition to get to know a new country and new people and to grow as a person being more independent, it gave me the

option to do only one semester and to be able to finish my degree in Spain. We found the city small and welcoming, as well as the country. I would recommend this place to study, because of the facility they give us students to be able to travel, see new places and have free time.

I'm very grateful to have been doing Erasmus in Prešov, especially for the people I've met.

Lucía Vaquero



Autor práce: Marcela Jenčová

KLUB ABSOLVENTOV



Zlatá promócia absolventov PF (po 50-tich rokoch)

Dňa 29. júna 2023 sa v Divadle Jonáša Záborského v Prešove uskutočnila slávnostná promócia absolventov Pedagogickej fakulty po päťdesiatich rokoch, a to so symbolickým prívlastkom „zlatá“. Vyše štyridsať absolventov Pedagogickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach so sídlom v

Prešove z akademického roku 1972/73 si počas slávnostného promočného aktu prevzalo pamätný diplom Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, čím si pripomenulo svoju prvú promóciu z roku 1973.

Foto: Peter Holdok





Autor práce: Dominika Bryndzová

POLITICO STUDENTUS

Akademický senát PU v Prešove

v LS 2022/2023

Zimný semester 2023/2024
v Akademickom senáte PU prinieslo
prerokovanie nasledujúcich bodov:

- schválenie štatútu viacerých fakúlt,
vrátane Pedagogickej fakulty PU;

- schválenie cenníka školného
a poplatkov spojených so štúdiom
na akademický rok 2024/2025;

- schválenie Organizačného poriadku
PU v Prešove;

- schválenie dofinancovania
pre niektoré fakulty;

- informácie o priebehu a výsledku
viacerých dopĺňajúcich volieb.

Takisto sme mali možnosť zúčastniť sa Vianočného koncertu v PKO, čo nám spríjemnilo krásny predvianočný čas. Na záver chcem dodať, že verím v to, že aj nasledujúci semester nám prinesie nové výzvy, nové projekty a nové iniciatívy, ktoré pomôžu zveľadiť našu univerzitu a aj našu fakultu. Želám v mene všetkých členov AS PU úspešné ukončenie zimného semestra a zdarný vstup do letného semestra.

Hana Kocáková

Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove

v LS 2022/2023

Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa počas zimného semestra akademického roka 2023/2024 stretol trikrát:

Prvé stretnutie sa konalo 4. 9. 2023, kedy členovia akademického senátu prerokovali a schvaľovali:

- Členov Vedeckej rady PF PU v Prešove.

Druhé stretnutie sa konalo 30. 10. 2023. Obsahovo bolo zamerané na prerokovanie a schválenie:

- Návrhu nového Štatútu PF PU v Prešove;
- Schválenie návrhu Rozpisu rozpočtu PF PU v Prešove na rok 2023.

Tretie stretnutie sa konalo 6. 12. 2023. Členovia počas stretnutia prerokovali a schválili:

- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2024/2025 a podmienky prijatia na štúdium bakalárskych študijných programov akreditovaných na Pedagogickej fakulte PU v Prešove;
- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2024/2025 a podmienky prijatia na štúdium magisterských študijných programov akreditovaných na Pedagogickej fakulte PU v Prešove;

- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2024/2025 a podmienky prijatia na rozširujúce štúdium na Pedagogickej fakulte PU v Prešove.

Aktuálne zloženie akademického senátu:

Predsedníčka AS PF PU v Prešove:

PaedDr. Anna Derevjaníková, PhD.

Podpredsedníčka AS PF PU v Prešove za zamestnaneckú časť:

doc. Mgr. Katarína Vužňáková, PhD.

Podpredsedníčka za študentskú časť:

Bc. Sofia Michňáková

Tajomníčka AS PF PU v Prešove:

Mgr. Iveta Gal Drzewiecka, PhD.

Členovia za zamestnaneckú časť:

PhDr. Nikoleta Izdenczyová, PhD.

doc. Mgr. Marek Mokriš, PhD.

doc. PaedDr. Alica Petrasová, PhD.

Mgr. Patrícia Mirdalíková, PhD.

Členovia za študentskú časť:

Bc. Natália Hadbavná

Bc. Simona Mikitová

Bc. Adriána Sušková (namiesto Mgr. Michaely Pastierikovej, ktorá svoje štúdium prerušila).

Bc. Sofia Michňáková



Foto: archív Mgr. Hedvigny Hafičovej, PhD.

Vedecká skupina študentov na konferencii v Poľsku

Celé to začalo pár týždňov pred samotnou konferenciou v Novom Sanczi. Ja a moja kamarátka Betka sme nabrali odvahu pridať sa do Vedeckej skupiny študentov Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Zároveň nás hneď odvaha prešla, keď nám bola „hodená rukavica“, t. j. bolo nám povedané, že vedecká skupina ide na konferenciu a aby sme na konferencii vystúpili s príspevkom. Obe sme sa na seba

pozreli s miernym strachom v očiach. Vtedy sme ešte vôbec nevedeli, že v niečom takom je naša škola zapojená. Doktorka Hedviga Hafičová nám odporučila, aby sme prezentovali tému, ktorú máme spracovanú a ktorú sme prezentovali v rámci predmetu IKT v predškolskej a voľnočasovej edukácii – *Tvorba a využitie online puzzle v edukácii*. V oboch nás narástol väčší strach. V hlave mi prebehlo, že to nie je možné. Aj napriek tomu, že zo strednej a aj

zo základnej školy mám nejaké skúsenosti s prezentovaním, zostala som nervózna. Keď nám bolo vysvetlené, ako to celé prebieha, stres z nás oboch vtedy opadol a pokračovali sme „pokojným“ vysokoškolským životom, pokiaľ neprišiel deň D – 4. 12. 2023. Ráno, ako je u nás zvykom, sa nám podarilo zaspať. Ja a Betka, prváčky, sme poznali iba naše dve spolužiačky, pri ktorých sme sa celý čas držali. Všetko sa ale zmenilo po tom, ako sa zatvorili dvere mikrobusu. V mikrobuse sme sa zoznámili s ostatnými dievčatami z Vedeckej skupiny. Aj sme zabudli, že nás čaká zatiaľ nepoznané a trochu stresujúce.

Študentská konferencia s názvom *Perspektívy súčasného vzdelávania* sa začala o 9:30. Ako prvá vystúpila Mgr. Barbora Balogová (absolventka fakulty a momentálne študentka doktorandského štúdia), ktorá si zvolila tému *Diagnostika a stimulácia ako inkluzívny prístup v edukácii detí predškolského veku so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami*. Zamerala sa na rozdiely medzi pojmami inklúzia, segregácia a integrácia. Na záver mala pripravenú aktivitu, pri ktorej sme podľa pokynov vytvárali vložky. Ako súvisí vložka s inklúziou? Každá vložka je iná – každý človek je iný a výnimočný niečím iným.

Bc. Annamária Pompová a Bc. Diana Peštová nám priblížili tému mentoringu v školskom prostredí ako formu opory detí,

ktoré to potrebujú. Veľmi podstatné informácie pre študijný program, ktorý študujeme – elementárna pedagogika a pedagogika psychosociálne narušených – nám zhrnula Bc. Sofia Michňáková v referáte *Pozícia a potreba školského špeciálneho pedagóga v podpornom tíme vo vzdelávaní žiakov so špeciálnymi vývinovými poruchami učenia*. Vysvetlila nám dôležitosť školského špeciálneho pedagóga, úlohy podporného tímu a taktiež nám zhrnula, kto všetko by mal byť v školskom podpornom tíme.

Nasledovala prezentácia od Sone Baranovej a Valentíny Mrázovej na tému *Tvorba a využitie QR kódu v edukácii*, ktorú sme si veľmi užili. Obe dievčatá mali asi rovnaký stres ako my, keďže sú tiež prváčky a rovnako boli „hodené do vody“, ale podľa nás to zvládli výborne. V prezentácii spomenuli, čo je to QR kód, kedy vznikol, ako môžeme vytvoriť QR kód, ako ho môžeme využiť v edukácii, pričom spomenuli napríklad hľadanie pokladov pomocou QR kódu a rôzne iné zaujímavé možnosti. Na záver sme sa pomocou QR kódu pripojili na Kahoot, kde bol kvíz, v ktorom dievčatá vytvorili zaujímavé otázky o Poľsku a Slovensku. Obe dievčatá odporúčajú ostatným študentom, ktorí by sa chceli pripojiť do Vedeckej skupiny, nech neváhajú a aspoň to skúsia.

Po prestávke prišiel rad na nás. Započula som len „Monika Čanecká

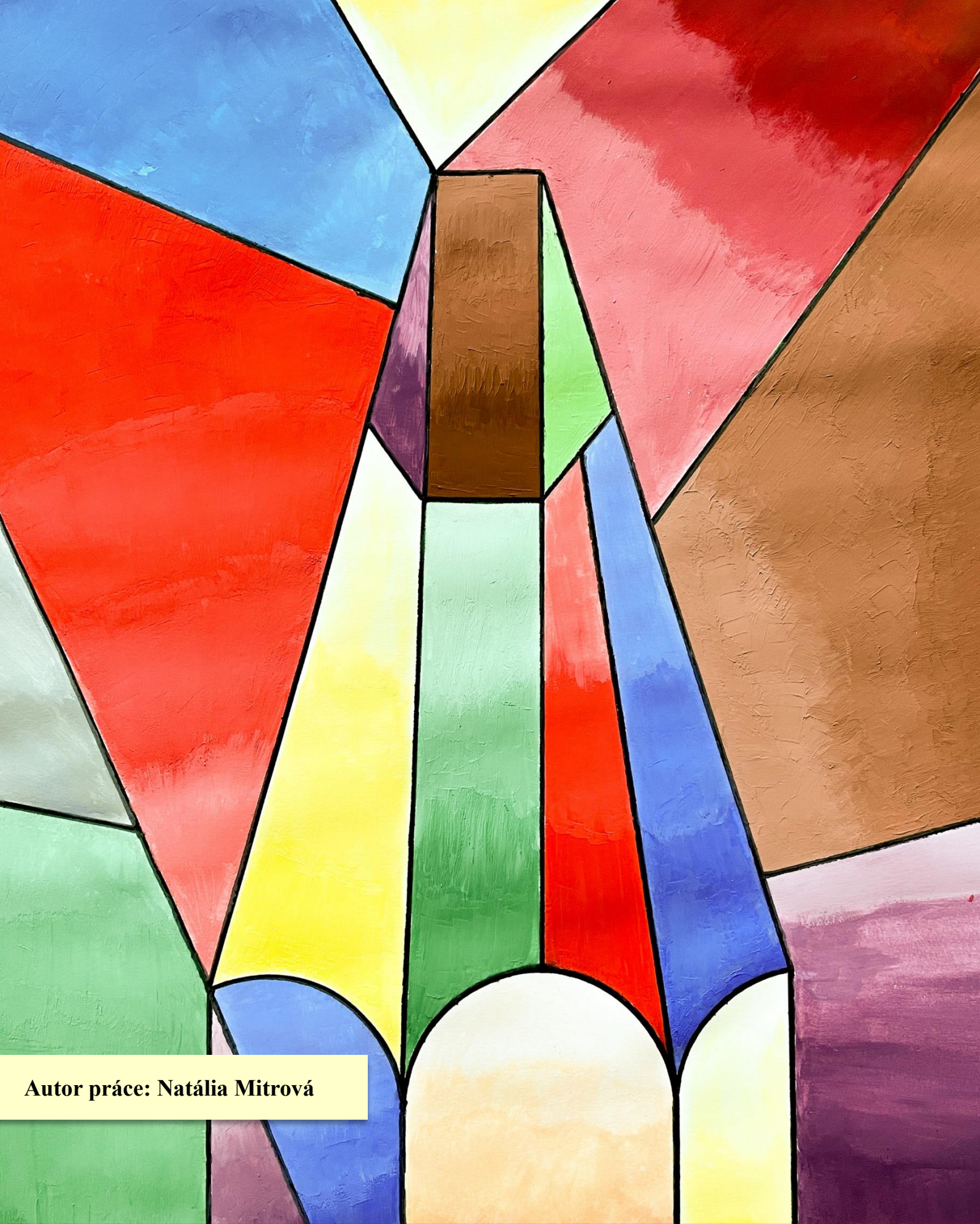
a Alžbeta Hanuláková“. V tom momente sa mi začali triasť ruky. Celá pozornosť sa obrátila na nás. Potichu som si povedala: „nádych, výdych, zvládneš to“. Prvými slovami môj stres opadol. Naša prezentácia bola na tému *Tvorba a využitie puzzle v edukácii*. Rozprávali sme o tom, ako a kde vznikli puzzle, čo sú to puzzle, výhody a nevýhody, možnosti a dôvody využívania puzzle v školstve. Vedeli ste, že najväčšie puzzle na svete boli zložené v roku 2011 vo Vietname? Skladalo sa z 551 232 kúskov a meralo 14,85 x 20 metrov a najmenšie známe puzzle malo len 5 štvorcových milimetrov, čo je veľkosť zrnka piesku. Náš príspevok nebol len o teórii, ale druhú časť tvorila aktivita pre všetkých zúčastnených. Po prezentovaní opadol všetok strach a začali sme si to obe užívať. Ten pocit je nezabudnuteľný. Myslím si, že v živote treba skúšať veci a prekonávať strach tak, ako sme my prekonali náš strach z prezentovania na konferencii. Obe to prajeme zažiť každému, je to úžasný pocit, keď môžete niekomu poskytnúť svoje vedomosti, ale taktiež tam človek načerpá veľa nových informácií a aktivít a, samozrejme, spozná veľa nových skvelých ľudí.

Konferencia mala bohatý program. O využití umelej inteligencie na primárnom stupni vzdelávania rozprávala Bc. Lucia Puškášová. Spolu sme sa zamýšľali nad vplyvom umelej inteligencie na našu budúcnosť a jej využitie sme skúšali pri zadávaní rôznych otázok priamo systému umelej inteligencie ChatGPT.

Zaujímavé témy a aktivity nám priniesli aj dievčatá z Poľska. Po konferencii nám všetkým členom konferencie boli odovzdané certifikáty s malou pozornosťou od organizátorov. Ako sa hovorí: „po skvelom výkone nesmie chýbať výborný obed“, tak tomu bolo aj u nás. Po ceste domov sme sa zastavili v nákupnom centre a po príchode do mikrobusu bolo počuť šuchot obalov z krowiek.

Alžbeta Hanuláková

Monika Čanecká



Autor práce: Natália Mitrová

KNIHY V RUKÁCH BUDÚCEHO UČITEĽA



Foto: archív autorky

Ako prečítať 52 kníh za rok

Pre niekoho môžu byť knihy skôr niečím nepríjemným, niečím, čo sa musí urobiť v rámci hodín literatúry na našej fakulte, no pre iných je čítanie relax, dobrodružstvo a únik z reality. Do ktorej kategórie patríte vy?

Ja osobne knihy milujem už od malička. A to až natoľko, že som si stanovila ambiciózný cieľ – prečítať za rok 52 kníh. Hoci sa mi to doteraz ani raz nepodarilo, neprestávam dúfať, že v roku 2024 tento môj „čitateľský rekord“ dosiahnem. **Ak patríte medzi tých, ktorí chcú svoje čitateľské hranice posúvať ďalej, mám pre vás pár stratégií a prístupov, ktoré som si vyskúšala a overila v praxi:**

- **Stanovte si cieľ:** Stanovenie konkrétneho cieľa, ako je napríklad prečítať 52 kníh za rok, je prvým krokom. Tento cieľ môžete začať plniť hocikedy. Môžete začať od januára do decembra alebo od začiatku

školského roka do začiatku nového školského roka.

- **Rozvrh čítania:** Rozdeľte si týždeň na sedem dní a stanovte si časový plán, kedy budete čítať. Napríklad, ak chcete prečítať 52 kníh za 52 týždňov, znamená to, že prečítate jednu knihu týždenne.

- **Prioritizujte čítanie:** Urobte z čítania svoju dennú prioritu. Namiesto sledovania televízie alebo prehliadania sociálnych médií si vyhradte čas na čítanie.

- **Vytvorte si čitateľský zoznam:** Vopred si naplánujte, ktoré knihy chcete čítať. Môžete si vytvoriť zoznam kníh, ktoré vás zaujímajú, alebo sledovať odporúčania od priateľov, rodiny alebo recenzentov. Môžete si napísať zoznam kníh, ktoré máte doma, ale nikdy ste ich nečítali, knihy, ktoré ste vždy chceli dočítať, alebo si na internete nájdite knižné bingo (prečítajte knihu, ktorá má v názve

číslo, knihu s červeným obalom, knihu z roku vášho narodenia atď.).

- **Využite rôzne formáty kníh:** Okrem tradičných tlačených kníh môžete využiť aj audioknihy alebo elektronické knihy. To vám umožní čítať viac kníh v pohodlí vášho domova alebo počúvať knihy počas cesty do práce a upratovania. Audioknihy spestria váš čitateľský život a môžu byť dobrou náhradou filmov alebo seriálov.

- **Čítajte rýchlejšie:** Niektorí ľudia sa snažia zlepšiť svoju rýchlosť čítania tréningom. Existujú rôzne techniky a aplikácie, ktoré vám môžu pomôcť zvýšiť rýchlosť a porozumenie čítania, no nerobte to na úkor kvality prečítaného textu. Čo z toho, že ste prečítali 200 strán za deň, keď si nepamätáte, o čom ste čítali?

- **Zapojte sa do čitateľskej komunity:** Vstúpte do čitateľskej skupiny alebo klubu, kde môžete diskutovať o knihách, získavať odporúčania a zostať motivovaní v dosiahnutí svojho cieľa.

- **Využite voľné chvíle na čítanie:** Využite čakanie v rade, prestávky alebo voľné chvíle na čítanie. Môžete mať vždy pri sebe knihu alebo elektronickú čítačku, aby ste mohli čítať kdekoľvek a kedykoľvek. Čítanie vám môže pretrpieť čakanie.

- **Nedávajte si príliš veľa tlaku:** Aj keď je dobré mať cieľ, nezabudnite si užívať proces čítania. Ak zistíte, že váš cieľ 52 kníh je príliš náročný, môžete ho prispôbiť alebo zmeniť.

- **Majte zoznam prečítaných kníh:** Vždy, keď prečítate nejakú knihu, zapíšte si to do aplikácie alebo na papier a majte to vždy

pred očami. Do zoznamu prečítaných kníh si môžete zapisovať aj tie knihy, ktoré ste prečítali v rámci seminárov z literatúry.

- **Striedajte druhy kníh:** Prečítať desať fantasy kníh za sebou nie je také zábavné, ako sa zdá, ale, naopak, vás to môže odrádzať od čítania. Striedajte žánre a hrúbku kníh. Po dlhých a náročných knihách zvolte nejakú kratšiu, napríklad detskú knihu, z ktorej sa môže obohatiť i dospelý.

Tieto tipy mi v čítaní veľmi pomáhajú a môžu zvýšiť aj vaše šance prečítať 52 kníh za rok. Dôležité je zostať motivovaný, organizovaný a nájsť si čas na čítanie v každodennom živote, no nezabúdajte, že čítanie a knihy majú byť najmä o radosť z príbehov a kvantita by nikdy nemala vyhrať nad kvalitou.

Bc. Lucia Puškášová

Foto: archív autorky





Foto: archív autorky

Nesmrteľný Svrček a mravce

Milí čitatelia, pomoc je ten najlepší dar, ktorým môžete niekoho obdarovať a častokrát tým pomôžete aj samým sebe. Knižný titul *Svrček a mravce* je dojmavý príbeh o vzájomnej pomoci, priateľstve, vďačnosti, ale aj o svedomitej práci. Ak existuje detská kniha, ktorá by nemala chýbať v žiadnej knižnici, je ňou práve táto. Jej autorom je český spisovateľ Jiří Zdeňek Novák, do slovenčiny ju prebásnila slovenská poetka Maša Haľamová a ilustrácie vytvoril český grafik, maliar a ilustrátor Vojtech Kubašta, priekopník detskej priestorovej knihy. Celkovo vyšlo v podobe leporela desať slovenských vydaní a mnohé ďalšie vydania v Česku, Nemecku, Poľsku, Maďarsku,

Slovinsku, na Kube a dokonca aj vydanie v rusínskom jazyku.

S knihou mám osobnú skúsenosť, keďže sa mi s ňou spájajú spomienky na moje detstvo a sú o to intenzívnejšie, že v období, keď som ju čítala, som sa začínala učiť hrať na husliach a často som si v knihe predstavovala seba namiesto svrčka. Staré a ošúchané, no stále čitateľné vydanie z roku 1958 teraz číta moja dcéra. V knihe nájdete rozprávkový veršovaný príbeh, ktorý vás zavedie na letnú lúku plnú pestrofarebných kvetov, motýľov, usilovných včiel, malých mušiek, či lienok. Na kraji lesa bývali pracovité mravce vo svojom zámku – mravenisku. Každý deň sa všetci ponáhľali na

lúky, aby si hľadali potravu na nadchádzajúce ročné obdobia. Pritom im od rána do večera hrali svrčkove rozospievané husle, ktoré vábili do tanca každého, čo ich započul. Mravce svedomito pracovali a povinnosť im nedovolila zabávať sa, pretože nechceli v jeseni a v zime hladovať. Iba večer, po dobre odvedenej práci, predtým než šli spať, si prišli aj ony zatancovať.

Leto sa pomaly končilo, no ľahkovážny svrček nedbal o svoje zásoby, mal stále husle pod bradou a usilovné mravce mu boli na posmech. V tej chvíli preňho zásoby jedla neboli dôležité a zima sa mu zdala vzdialená. Listy sa sfarbili do červena, prišla jeseň, potom zima a s ňou prvé mrazy. Vonku ostal svrček sám, nemal už komu hrať, a tak blúdil lesom. Uzinený, vyhladnutý a bez síl, odpadol do snehovej periny. A viete, kto ho zachránil pred umrznutím? Predsa láskavé a všímavé mravčeka, ktoré ho odviekli do svojej izby v mravenisku. Keď sa svrček prebral, ponúkli ho zo svojich dobrôt, no on sa cítil zahanbený, že im nepomáhal, nemyslel v pravý čas na zimu a nemá im čím splatiť všetky dary, ktoré od nich dostal. „Nehovorme o tom, svrček malý. I my sme tvoji dlžníci za husieľ hru tam v kvetnici. Zdvihni husle, prosíme ťa, pričaruj lúky plné kvietia.“ A tak svrček hral a hral a hral.

Kniha je odporúčaná pre deti od troch rokov, ale keďže je vydaná vo forme leporela, ja by som ju odporúčala aj mladším zvedavým deťom. Vysekané otvory v stranách prehlbujú detskú fantáziu a hravosť. Dokonalé ilustrácie sú v spojení s textom úžasnou pomôckou pri výučbe ročných období. V knihe môžete s deťmi pozorovať živú prírodu, učiť sa farby alebo spočítat mravčeka na každej strane.

Poučný príbeh tiež pomôže deťom pochopiť a spoznať nové emócie. Pomoc priateľovi v núdzi, súcit, láskavosť, všímavosť aj tolerancia sú hlavnými odkazmi tohto zmysluplného príbehu. Práve preto je kniha *Svrček a mravce* obľúbená u čitateľov už toľko rokov. Ak ju ešte doma nemáte, čoskoro budete mať príležitosť zakúpiť si najnovšie vydanie, a tak aj vy môžete prispieť k jej nesmrteľnosti.

Anna Boguská

Text vznikol pod vedením PhDr. Alexandry Brestovičovej, PhD., v rámci predmetu *jazyk a komunikácia*, za čo jej je Artuš veľmi vďačný.

Foto: archív autorky



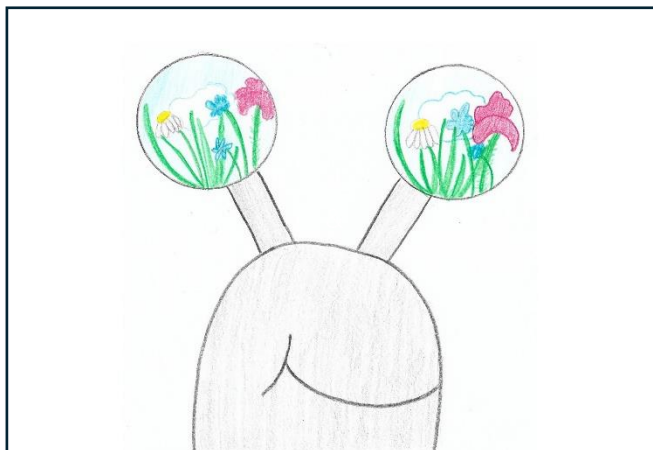


Autor práce: Alexandra Mašanová

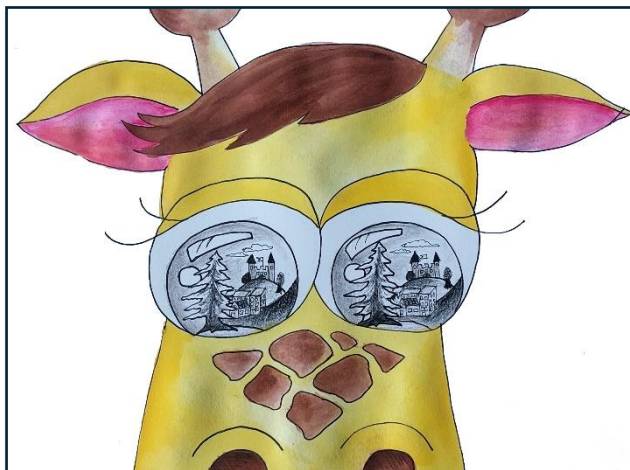
ART U ŠTUDENTOV

SVET OČAMI...

Zamyslel si sa niekedy nad tým, ako vidí svet zviera?



Autor práce: Jana Dzurišová



Autor práce: Zuzana Zambová

Na námet príbehu *Dva balvany* z knihy *Myšacia polievka* od amerického autora Arnolda Lobela vytvorili výtvarné práce študenti pod vedením Mgr. Dávida Dziaka, PhD., v rámci predmetu *didaktika jazykovej a literárnej výchovy*.

ŽIVOT, PERO, LÁSKA

Miroslava Voščeková

Ži a užívaj si ho každý deň
I v tých najťažších chvíľach
Vnášaj do neho harmóniu
Obklopuj ho tými najlepšími ľuďmi
Ty si jeho jediným tvorcom

Ivana Puliková

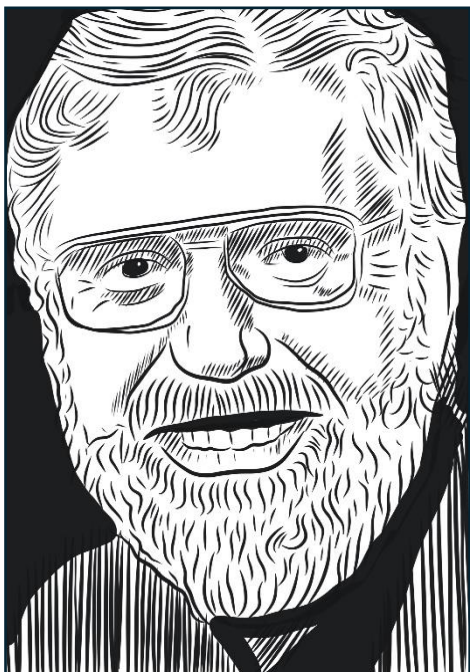
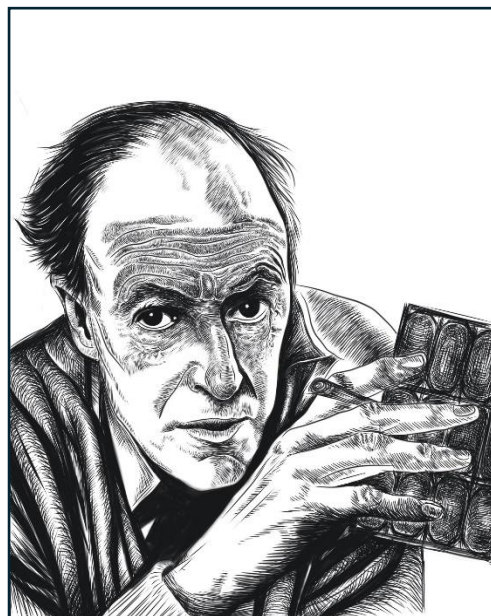
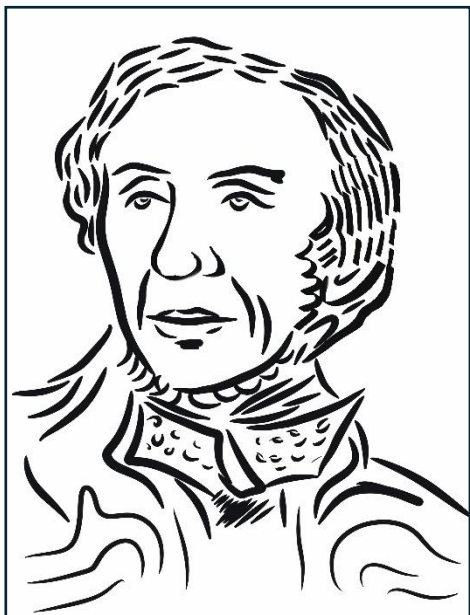
Píšeme ním každý deň,
Ešteže zatiaľ nezmizlo.
Raz všetky utíchnu.
Ostanú nám nezapísané posledné riadky.

Adriána Simonisová

Láska je ako
gitara, ktorá zahrá
najkrajšiu pieseň

Texty vznikli pod vedením doc. PaedDr. Martina Klimoviča, PhD., v rámci predmetu *tvorivé písanie*, za čo mu je Artuš veľmi vďačný.

POZNÁŠ TÝCHTO SVETOVÝCH SPISOVATEĽOV PRE DETI?





Karikátúrne portréty spisovateľov vytvorili Mgr. Slavomír Capek, PhD., a Mgr. Tomáš Telepák, PhD. Skús podľa ich vzoru nakresliť svoju vlastnú karikatúru alebo karikatúrny portrét svojho obľúbeného autora. Alebo si vyhl'adaj na internete portrét príslušného autora a porovnaj ho s našou karikatúrou. Svoju prácu môžeš poslať na e-mail: david.dziak@unipo.sk a najvydarenejšie uverejníme v *Artušovi*!

Pomôcka na záver: Hans Christian Andersen, Roald Dahl, Michael Ende, Astrid Lindgrenová, J. K. Rowlingová, Antoine de Saint-Exupéry, J. R. R. Tolkien, Oscar Wilde

V minulom čísle sme taktiež vyzývali našich čitateľov, aby nakreslili seba alebo nejakého spisovateľa. Výzvy sa ujala študentka Viktória Šmidová a výsledok stojí za to! Dajte nám vedieť, ako sa vám páči.

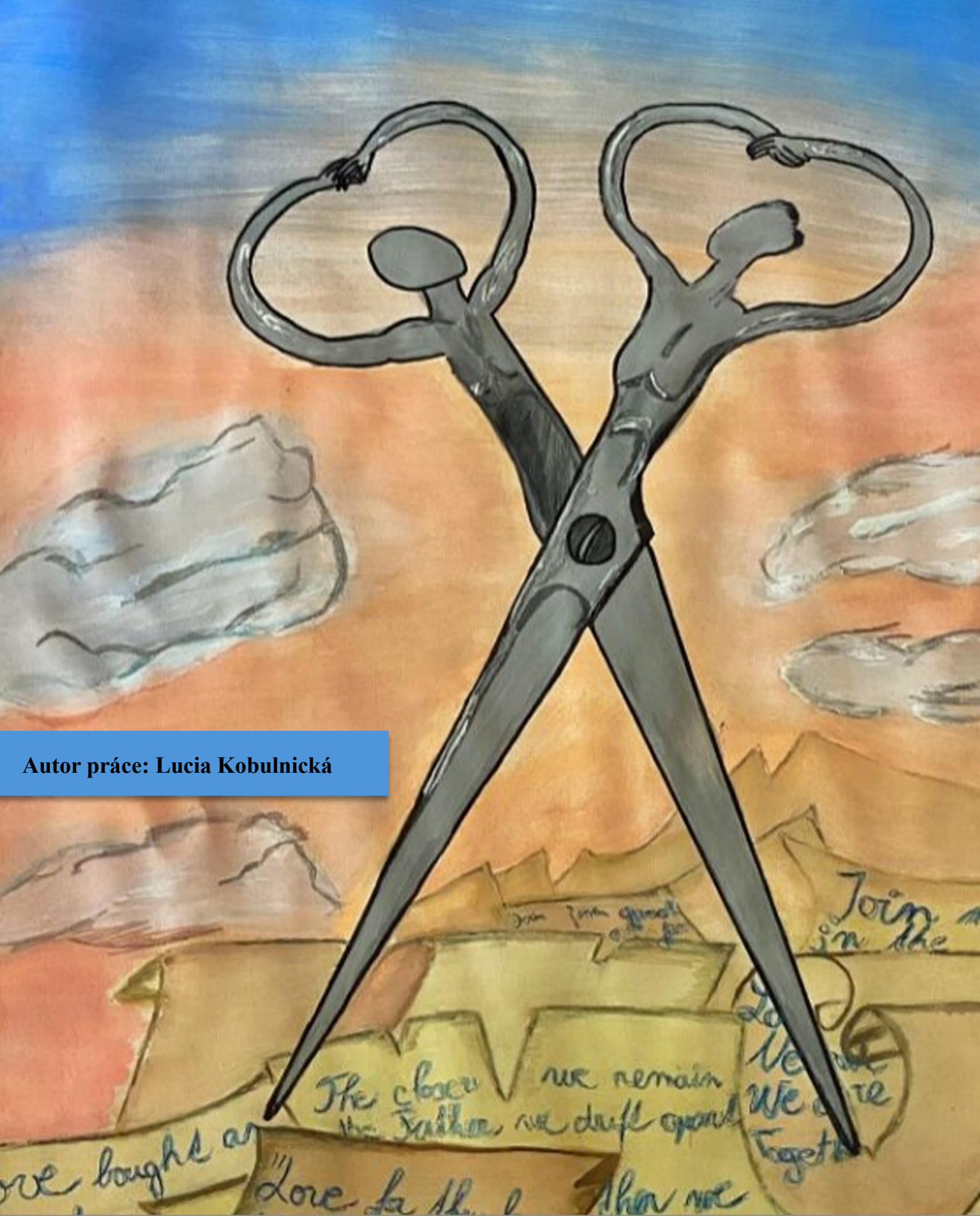


Autoportrét: Viktória Šmidová

Práce študentov na obálky jednotlivých sekcií časopisu vybrali

**Mgr. Veronika Čigarská, PhD.,
Mgr. Slavomír Capek, PhD.,
a Mgr. Tomáš Telepák, PhD.,**

za čo im je *Artuš* veľmi vd'ačný.



Autor práce: Lucia Kobulnická

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?

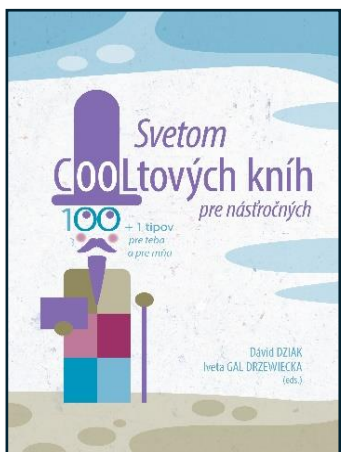
D. Dziak a I. Gal Drzewiecka (eds.)

Svetom COOLtových kníh pre deti. 100+1 tipov pre teba a pre mňa. Svetom COOLtových kníh pre náštročných. 100+1 tipov pre teba a pre mňa

Slovníky *Svetom COOLtových kníh pre deti. 100+1 tipov pre teba a pre mňa* a *Svetom COOLtových kníh pre náštročných. 100+1 tipov pre teba a pre mňa* sú hlavným výstupom grantového projektu KEGA 005PU-4/2021 *Zlatý fond literatúry pre deti a mládež (100 plus 1 najlepších kníh pre deti – 100 plus 1 najlepších kníh pre náštročných)*. Slovníky zaujímavo predstavujú 100+1 tipov na podnetné knihy pre deti/náštročných. Sú adresované dospelým (učiteľom, knihovníkom, rodičom, resp. všetkým, ktorí pracujú s deťmi či mládežou), ktorí potrebujú pomocť s nájdením vhodnej knihy pre svojich zverencov. Zároveň sú určené aj deťom/náštročným, ktoré/i si v daných slovníkoch môžu samy/i hľadať ideálnu knihu pre seba. Okrem printovej verzie sú dostupné aj online v UK PU:

<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Dziak3>

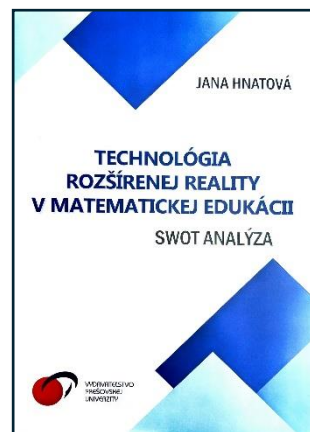
<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Dziak4>



J. Hnatová

Technológia rozšírenej reality v matematickej edukácii: Swot analýza

Rozšírená realita je digitálnou technológiou, ktorú možno využiť v rámci edukačného procesu s cieľom sprostredkovania obsahu vyučovania iným než tradičným spôsobom. Pred samotným začlenením rozšírenej reality do vzdelávania, špeciálne pregraduálneho vzdelávania študentov učiteľstva, je potrebná prvotná analýza, čo je podstatou tejto monografie, ktorá vznikla v rámci riešenia projektu KEGA 036PU-4/2021. Konkrétne možno hovoriť o analýze vedeckých prác diskutujúcich vplyv integrácie technológie rozšírenej reality na výučbu matematických disciplín, identifikácii a vyhodnotení pozitívnych a negatívnych faktorov tejto integrácie, a následne na základe zistení prognózovaní možných smerov strategického rozvoja integrácie technológie rozšírenej reality do matematickej edukácie.

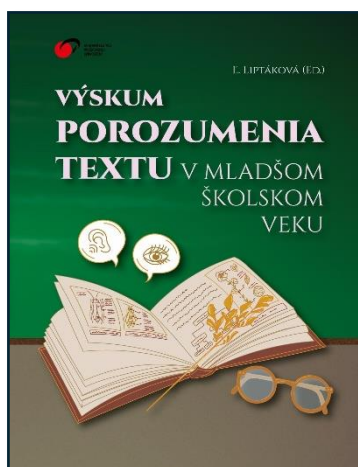


A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?

E. Liptáková (Ed.)

Výskum porozumenia textu v mladšom školskom veku

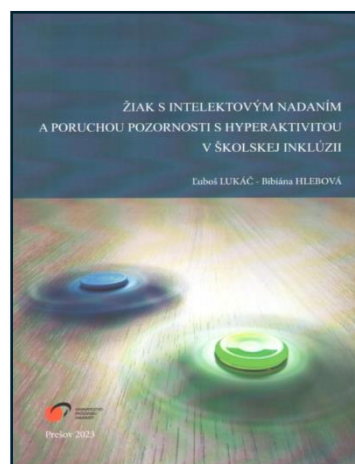
Vedecká monografia *Výskum porozumenia textu v mladšom školskom veku* je výstupom riešenia grantového projektu VEGA 1/0061/21 *Procedurálne jazykové znalosti dieťaťa o porozumení textu*, ktorého hlavnou riešiteľkou a zároveň editorkou predloženej publikácie je prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc. Siedmi autori, vedeckí tvoriví pracovníci Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove: E. Liptáková, D. Dziak, E. Gogová, A. Brestovičová, K. Vužňáková, J. Lukáč a M. Kopčíková, sa v siedmich kapitolách zamýšľajú nad kognitívnymi faktormi, ktoré pomáhajú žiakom tretieho ročníka základnej školy pri porozumení informačného, naratívneho a multimodálneho vecného textu. Autori spracúvajú vlastný empirický terénny výskum na základe prepisov 185 audionahrávok práce so žiakmi a porovnávajú svoje výsledky s aktuálnymi zahraničnými zdrojmi, ktoré pertraktujú procesy porozumenia počúvaného a čítaného textu. Najväčšiu pozornosť venujú oblasti vytvárania inferencií vo vedomí žiakov a ich klasifikácii na online a offline (koherentné a interogatívne). Publikácia erudovane osvetľuje v slovenskom kontexte menej prebádané procesy porozumenia počúvaného a čítaného textu u žiakov mladšieho školského veku a prichádza aj s cennými implikáciami pre edukačnú prax.



E. Lukáč a B. Hlebová

Žiak s intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou v školskej inklúzii

Predmetom vedeckej monografie je problematika edukácie žiakov s intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) v mladšom školskom veku v podmienkach školskej inklúzie. Cieľom vedeckej monografie je overovanie efektívnosti cielene zostaveného intervenčného programu zameraného na zvyšovanie úrovne čitateľskej kompetencie a eliminovanie prejavov problémového správania sa žiaka s intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) v podmienkach inklúzie na základnej škole. Konceptne vedecká monografia pozostáva z teoretickej a výskumnej časti. V teoretickej časti prezentuje východiská skúmanej problematiky so zameraním na charakteristiku a špecifiká edukácie žiakov s dvojakou výnimočnosťou – s intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) v procese osvojovania čitateľskej kompetencie a eliminovania vyskytujúcich sa prejavov problémového správania sa týchto žiakov. Výskumná časť monografie prezentuje dizajn jednoprápadovej experimentálnej štúdie zameranej na proces rozvíjania čitateľskej kompetencie žiaka s intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) v mladšom školskom veku, ktorého edukácia prebiehala v podmienkach inklúzie na základnej škole. V závere vedeckej monografie je prezentovaná správa prípadovej štúdie a odporúčania pre špeciálnopedagogickú a inkluzívnu teóriu a prax.



Z. Vagaská, J. Burgerová a V. Piskura
***Online prostredie a rizikové správanie v mladšom
školskom veku***

Súčasnosť prináša so sebou fascinujúce objavy, napredujúcu vedu, sofistikovanú zábavu a ruka v ruke problémy, nové reálne situácie, ktorým sa pedagogická veda musí venovať. Mnohé sa týkajú mladých ľudí, ba detí, v rukách ktorých zanedlho bude budúcnosť nášho sveta. O čo bohatšia je naša spoločnosť na úrovni technológií, o to chudobnejšie sa ukazujú naše vzťahy. V rodine, na pracovisku, v škole vznikali priateľstvá na celý život, resp. jeho časť. Máme šancu aj v online svete? Iste, koniec koncov je to prostredie prirodzené pre čoraz väčšiu časť ľudí žijúcich na tejto planéte. Vychádzajúc z tejto skutočnosti sa publikácia zameriava na svet online komunikácie a z nej vyplývajúce problémy rizikového správania detí mladšieho školského veku. Jej cieľom je sprostredkovať analýzy, názory, výskum a možnosti prevencie vzniku a eliminácie rizikového online správania. Aj praktické výstupy monografie môžu slúžiť ako diagnostický nástroj, ale aj ako intervenčný program, ktorý je možné v predloženej podobe využívať.



obálky: archív autorov



<https://www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/fakulta/e-kniznica/casopisy/artus/>